

શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગ્રંથમાળા

દાદાસાહેબ, ભાવનગર.

ફોન : ૦૨૭૮-૨૪૨૫૩૨૨

૩૦૦૪૮૪૬

1199

૨૯૭૫

1199

શ્રી શિયળ વિષે સજ્જાય વિગેરેના

સંગ્રહ.

(અનેક અપ્રસિદ્ધ તેમજ ઉપયોગી વસ્તુઓને
એકત્ર કરીને)

ગુરુણી શ્રી લાલશ્રીજીના સદુપદેશથી
ભાવનગર શ્રાવિકા સમુદાયની
આર્થિક સહાયવડે.

જાપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.
શા. કુંવરજી આણંદજી.
ભાવનગર.

વીર સંવત ૨૪૫૮

વિક્રમ સંવત ૧૯૮૮

પ્રથમાવૃત્તિ નકલ ૧૦૦૦

કિંમત પઠન પાઠવ.

ભાવનગર-થી “ શારદા વિજ્ય ” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

શા. મદુલાલ લરકરભાઈએ છાપ્યું.

નિવેદન.

ગુરૂણીજી લાલશ્રીજીનો લાવનગરના શ્રાવિકાસમુદાય ઉપર થયો ઉપકાર છે. તેઓ સાહેબના ઉપદેશથી શ્રાવકવર્ગની ખાલિકાઓ અને સ્ત્રીઓ અનેક પ્રકારના જીદા જીદા તપ કરે છે. ગત ચાતુર્માસમાં શ્રાવિકાઓએ અંગવિશુદ્ધિ તપ કર્યો હતો. તેની પ્રાંતે જ્ઞાન પાસે મોદક મૂકવાનું વિધાન છે, પરંતુ મોટી સંખ્યાની શ્રાવિકાઓ તપ કરનાર હોવાથી લાડવો માત્ર ૧ મૂકી ખાકીના લાડવા બદલ અમુક દ્રવ્ય જ્ઞાન ખાતે લેવામાં આવ્યું. તેના ઉત્પન્નમાંથી આ બુક છપાવવામાં આવી છે.

આ બુકની અંદર ગુરૂણીજી લાલશ્રીએ પોતાને પસંદ પડતો ઉપયોગી સંગ્રહ કર્યો છે. એ રસમય ચુંટણીનો અનુભવ અનુક્રમણિકા વાંચવાથી થઈ શકે તેમ છે. તેમાં સંખ્યા (૫૨) ની છે પરંતુ નવવાડની સંજ્ઞાઓ ૧૦ છે, બીજી એક સંજ્ઞામાં ઢાળ ૩ છે. ઉપરાંત શ્રી સમવસરજીના સ્તવનનો લાવાર્થ સારા વિસ્તાર સાથે દાખલ કરેલો છે, તે બહુ ઉપયોગી થવા સંભવ છે. એક ગહુંળી છે, એક સ્તુતિ જોડો છે, ઋતુવંતીને લગતી ૩ સંજ્ઞાઓ છે તે ખાસ ધ્યાન આપવા લાયક છે. બીજો પ્રભાતમાં સંભારવા લાયક છંદો વિગેરેનો માંગલિક સંગ્રહ ઠીક કર્યો છે.

એકંદર રીતે વિચારતાં આ નાની સરખી બુક પણ ઘણી ઉપયોગી થવા સંભવ છે. શ્રાવક શ્રાવિકાઓ અને ખાલિકાઓ આનો પૂરતો લાભ લેશે તો સંપાદક ને પ્રકાશકનો પ્રયાસ સફળ થશે.

આટલું લખી આ નિવેદન સમાપ્ત કરવામાં આવે છે.

સં. ૧૯૮૮

સંઘસેવક

માર્ગશીર્ષ શુદ્ધિ ૧ }

કુવરજી આજીંદજી.

અનુક્રમણિકા.

૧ શ્રી નવકારનો છંદ	૧
૨ મંગલિક	૩
૩ પંચપરમેષ્ઠી	૩
૪ માંગલિક કાવ્યો	૪
૫ શિયળવંતોનું પ્રાતઃસ્મરણ	૪
૬ શ્રી આદિનાથ સ્તવન, સંસ્કૃત	૫
૭ શ્રી ગણેશ સ્તવન	૫
૮ પ્રભુ પ્રાર્થના (હરિગીત)	૬
૯ દશ તીર્થકરોની સ્તુતિ	૭
૧૦ શ્રી જિન સ્તુતિ. સંસ્કૃત	૯
૧૧ ઉપદેશની લાવણી	૯
૧૨ શ્રી ઉદયરત્નજી કૃત શિયળની નવવાંડ (કાળ ૧૦)	૧૦
૧૩ શિયળની નવવાંડની સજ્જાય	૧૦
૧૪ પરમ્મી ત્યાગ કરવા વિષે સજ્જાય	૧૮
૧૫ શિયળ વિષે પુરૂષને શિખામણની સજ્જાય	૧૯
૧૬ શિયળ વિષે નારીને શિખામણની સજ્જાય	૨૧
૧૭ શિયળ વિષે શિખામણની સજ્જાય	૨૩
૧૮ સ્ત્રીને શિખામણની સજ્જાય	૨૪
૧૯ શિયળ વિષે સજ્જાય	૨૫
૨૦ શિયળ વિષે સજ્જાય	૨૬
૨૧ શિયળની સજ્જાય	૨૮
૨૨ શિયળવંતી સતીને શિખામણ	૨૯
૨૩ સ્ત્રીના અવગુણની સજ્જાય	૩૦
૨૪ શિયળની સજ્જાય	૩૨
૨૫ શિયળ વિષે શિખામણની સજ્જાય (કાળ. ૩)	૩૩

૨૬ સોળ સતીઓની સજ્જાય	૩૬
૨૭ અસજ્જાય વારક સજ્જાય (ચોપાઈ)	૩૬
૨૮ રતુવંતી સંબંધી સજ્જાય	૩૮
૨૯ રતુવંતી સંબંધી સજ્જાય	૩૯
૩૦ સ્ત્રીને શિખામણુ (મંદાકાંતા)	૪૦
૩૧ સિદ્ધાચળની પંદર તિથિ	૪૧
૩૨ બારમાસનું ગીત	૪૨
૩૩ મુંબઈ લાયબાસાનું સ્તવન	૪૩
૩૪ ગુંડળી	૪૪
૩૫ તપપદની પૂજા (પદ્મવિજયજી કૃત)	૪૬
૩૬ વૈરાગ્ય સંબંધી સ્તવન	૪૬
૩૭ શ્રી મહાવીર સ્વામીનું ગીત	૪૯
૩૮ શ્રી સમવસરજીનું સ્તવન	૫૦
૩૯ શ્રી સમવસરજીના સ્તવનનો લાવાઈ	૫૨
૪૦ શ્રી ઋષભદેવનું સ્તવન	૫૭
૪૧ શ્રી નેમિનાથ સ્તવન	૫૮
૪૨ શ્રી સ્ત્રીહર્ષજન પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન	૫૯
૪૩ શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તુતિ (ચાર)	૫૯
૪૪ થી ૪૮. શ્રી મણિચંદ્ર કૃત આત્મસ્વરૂપ સજ્જાય(પાંચ)	૬૧
૪૯ ચાર મંગળ અને જીવનના વિષે સજ્જાય	૬૪
૫૦ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વજિન સ્તવન	૬૫
૫૧ શ્રી વિનયવિજયજી કૃત પદ	૬૬

શ્રી શિવલ સંબંધી સજ્જાત વિચરેનો

卐 સંગ્રહ. 卐

૧ શ્રી નવકારનો છંદ.

સુખ કારણ ભવિષ્ય, સમરો નિત્ય નવકાર,
જિન શાસન આગમ, ચૌદ પૂરવનું સાર;
છણ સંત્રનો મહિમા, કહેતાં નાવે પાર,
સુરતરૂ મન ચિંતિત, વંછિત ફળ દાતાર. ૧

સુર દાન્ય માનવ, સેવા કરે કર જોડ,
ભૂમંડળ વિચરે, તારે ભવિ જન કોડ;
સુર છંદે વિલસે, અતિશય ભાસ અનંત,
પદ પહેલે પ્રણમું, અરિગંજન અરિહંત. ૨

જે પનરે ભેદે, સિદ્ધ થયા ભગવંત,
પંચમી અતિ પહોતા, અષ્ટ કરમ કરી અંત.;
કળ અકળ સરૂપી, પંચાનંતક દેહ,
બીજે પદ પ્રણમું, સિદ્ધ તણા ગુણ એહ. ૩

ગરુડ ભાર ધુરંધર, મુંદર શશધર શોભ,
કરે સારણ વારણ, ગુણ છત્રીશે થોભ;
સૂત્ર ભણ શિરોમણિ, સાગર જિમ ગંભીર,
ત્રીજે પદ પ્રણમું, આચારજ ગુણ ધીર. ૪

શ્રુતધર ગુણ આગમ, સૂત્ર લઘુવે સાર,
 તપ વિધિ સંજોગે, લાખે અર્થ વિચાર;
 મુનિવર ગુણ જુતા, કહીએ તે ઉવગ્રાય,
 પદ ચોથે પ્રણમું, અહ નિશિ તેહના પાય. ૫
 પંચાશ્રવ ને ટાળે, પાળે પંચાચાર,
 તપસી ગુણ ધારી, વારી વિષય વિકાર;
 ત્રસ થાવર પીયર, લોક માંહિ જે સાધ,
 ત્રિવિધે કરી પ્રણમું, પરમારથ જિણે લાધ. ૬
 અરિ હરિ કરિ સાયણિ, દાયણિ ભૂત વેતાળ,
 સંવિ પાપ પણાસે, વાસિત મંગળ માળ;
 ઇમ સમર્યા સંકટ, દૂર ટળે તતકાળ,
 જંપે જિન ગુણ પ્રભુ, મુંદરશિષ્ય રસાળ. ૭
 (*પઢો સદા સત અક્ષર, પંચ પઢો ચિત્ત લાય;
 સત સત નવ અક્ષર, પઢત પાપ સખ જાય.)

(છેલા બે પદ ક્ષેપક જણાય છે. તેની ઉપરના પદમાં
 કર્તાનું નામ આવી ગયેલ છે.)

---

* ૭ અક્ષર નમો અરિહંતાણુંના, ૫ અક્ષર નમો સિદ્ધાણુંના,
 ૭ નમો આયરિયાણુંના, ૭ નમો ઉવગ્રાયાણુંના, ૬ અક્ષર નમો લોએ
 સર્વસાદુણુંના સમજવા.

૨ મંત્રલિંગ.

ચરિત્ર પૂર્વમાં સાર, મંત્ર લક્ષ્મી નવકાર;
 જપતાં જય જય કાર, હો સહીયરો મંત્ર લક્ષ્મી નવકાર. ૧
 નવ પદ નવસરો હાર, નવ પદ જગમાં સાર;
 નવ પદ દોહિલો આધાર, હો સહીયરો મંત્ર લક્ષ્મી નવકાર. ૨
 અડસઠ અક્ષર ધડીયો, ચરિત્ર રતનશું જડીયો;
 આવકને ચિત્ત ચડીયો, હો સહીયરો મંત્ર લક્ષ્મી નવકાર. ૩
 અક્ષર પંચ રતન, જીવ દયા શું જતન;
 જે પાળે તેને ધન્ય, હો સહીયરો મંત્ર લક્ષ્મી નવકાર. ૪
 જે નર નારી લક્ષ્મી, તે સુખ સંપદા લેશે;
 સેવકને સુખ થાશે, હો સહીયરો મંત્ર લક્ષ્મી નવકાર. ૫
 રંગવિજયની વાણી, સુણતાં અભિય સમાણી;
 મોક્ષ તણી નિસાણી, હો સહીયરો મંત્ર લક્ષ્મી નવકાર. ૬

૩ પંચ પરમેષ્ઠી.

અરિહંત સિદ્ધ એક ગાંઠડી, અલગી ન મેલું એકજ ધડી;
 ભાર થોડો ને મૂલ્યજ ઘણું, અમુલ્ય મારે હાથે ચડયું. ૧
 લઈ સંજમ ધારે હૃદય મોઝાર, વાવરતાં નવિ આવે પાર;
 અરિહંત સિદ્ધના ગુણ છે ઘણા, ચોવીશે તીર્થ કર તણા. ૨
 અસ્થિહંત સિદ્ધને ધ્યાવે જેહ, નવ નિધિ નિત્ય પાવે તેહ;
 આચાર્ય પાસે અર્થ વંચાય, ચતુર્વિધ સંઘ સાંમળવા બાય. ૩
 ઉપદેશ તો આપે પાઠ, સાધુ સાધ્વી જણે દિન રાત;
 આવકનાં કીધાં વત ખાર, જે પાળે તેનો ધન્ય અવતાર. ૪

રાગ ગયો ને નિર્મળ થયા, કર્મ ખપાવી મોક્ષે ગયા;
 દ્વેષ ગયો ને ઉપશમી થયા, ચારિત્ર લઈને નિર્મળ થયા. ૫
 સાત ક્ષેત્રે જે ધન વાવરે, તે લવ સાચર હેલા તરે;
 માણેક મુનિ એણીપરે લણે, નહીં કોઈ જિન શાસન તોલણે. ૬

૪ માંગલિક કાવ્યો.

મંગલં ભગવાન વીરો, મંગલં ગૌતમપ્રભુઃ ।
 મંગલં સ્થૂલભદ્રાદ્યા, જૈનો ધર્મોડસ્તુ મંગલમ્ ॥ ૧ ॥
 એક જંખૂ જગ જાણીએ, ખીજા નેમિકુમાર ।
 ત્રીજા વચર વખાણીએ, ચોથા ગૌતમ ધાર ॥ ૨ ॥
 અંગુઠે અમૃત વસે, લખિધ તણે ભંડાર ।
 તે ગુરૂ ગૌતમ સમરીએ, વંછિત ફલ દ્યતાર ॥ ૩ ॥
 અક્ષીણમહાનસિલખિધ, કેવલશ્રીઃ કરાંબુજે ।
 નામ લક્ષ્મીમુખે વાણી, તમહં ગૌતમં સ્તુવે ॥ ૪ ॥

૫ શિયલવંતોનું પ્રાતઃસ્મરણ.

લખિધવંત ગૌતમ ગણધાર, બુદ્ધિએ અધિકા અલય કુમાર;
 પ્રહ ઉઠીને કરી પ્રણામ, શીયલવંતનાં લીજે નામ. ૧
 પહેલા નેમિ જિનેશ્વર રાય, બાળ બ્રહ્મચારી લાણુ પાય;
 ખીજા જંખૂ કુંવર મહા ભાગ, રમણી આઠનો કીધો ત્યાગ. ૨
 ત્રીજા સ્થૂલભદ્ર સાધુ સુબળ, કોશા પ્રતિબોધી શુણુખાણુ;
 ચોથા સુદર્શન શેઠ ગુણવંત, જેણે કીધો ભવનો અંત. ૩

પાંચમા વિજય શેઠ નર નાર, શિયલ પાળી ઉતર્યા ભવપાર;
એ પાંચેને વિનતિ કરે, ભવ સાયર તે હેલા તરે. ૪

૬ શ્રી આદિનાથ સ્તવન.

આદિજિનં વદે ગુણસદનં, સદનંતામલપ્રોધમ;
પ્રોધકતા ગુણવિસ્તૃતકીર્તિ, કીર્તિતપથમવિરોધમ્. આદિ૦ ૧
રોધરહિતવિક્કુરદુપયોગં, યોગં દધતમભંગમ્;
ભંગનયત્રજ્જપેશલવાયં, વાયંયમસુખસંગમ્. આદિ૦ ૨
સંગતપદશુચિવચનતરંગં, રંગં જગતિ દદાનમ્;
દાનસુરદ્રુમમંજુલહૃદયં, હૃદયંગમગુણભાનમ્. આદિ૦ ૩
ભાનંદિતસુરવરપુત્રાગં, નાગરમાનસહસમ્;
હસંગતિં પંચમગતિવાસં, વાસવવિહિતાશંસમ્. આદિ૦ ૪
શંસંતં નયવચનમનવમં, નવમંગલદાતારમ્;
તારસ્વરમંદ્રધનમ્ભવાનં, માનસુભટજેતારમ્. આદિ૦ ૫
ઈત્યં સ્તુતઃ પ્રથમતીર્થપતિઃ પ્રમોદા-

અધીમધ્યેશોવિજયવાચકપુંગવેન;

શ્રીપુંડરીકગિરિરાજવિરાજમાનો,

માનોન્મુખાનિ વિતનોતુ સતાં સુખાનિ. ૬

૭ શ્રી ગણધર સ્તવન.

એકાદશ ગણધરના નામ, પ્રહ ઉઠીને કરૂં પ્રણામ;
ઇંદ્રભૂતિ તે પહેલા બાણ, અગ્નિભૂતિ ખીબ ગુણખાણ. ૧

વાયુભૂતિ ત્રીજા જગ સાર, ગણધર ચોથા વ્યક્ત ઉદાર;
 શાસન પતિ સુધર્મા સાર, મંડિત નામે છઠ્ઠા ધાર. ૨
 મૌર્યપુત્ર તે સાતમા જેહ, અકંપિત અષ્ટમ ગુણગેહ;
 મુનિવર માંહે જે પરધાન, અચલબ્રાત નવમા એ નામ. ૩
 નામ થકી હોય કોડિ કલ્યાણ, દશમા મેતારજ અવિરલ વાણ;
 એકાદશમા પ્રભાસ કહેવાય, સુખ સંપત્તિ જસ નામે થાય. ૪
 ગાયા વીર તણા ગણધાર, ગુણમણિ રચણ તણા લંડાર;
 ઉત્તમ વિજય ગુરૂના શિષ્ય, રતનવિજય વંદે નિશદિશ. ૫

૮ પ્રભુ પ્રાર્થના.

(હરિગીત છંદ.)

સર્વે સુરેંદ્રોના નમેલાઈ મુકુટ તહેના જે ભણી,
 તહેના પ્રકાશે ઝળહળે પદ પદ તે તહેના ધણી;
 આ વિશ્વનાં દુઃખો ખધાંયે છેદનારા હે પ્રભુ,
 જય જય થજો જગખંધુ તુમ હું સર્વદા ધન્યું વિભુ. ૧
 વીતરાગ હે કૃતકૃત્ય ઃછો હું આપને શું વીનવું,
 હું મૂર્ખ છું મહારાજ જેથી શક્તિ હીન છતાં સ્તવું;
 શું અર્થો વર્ગ યથાર્થ સ્વામીનું સ્વરૂપ કહી શકે,
 પણ પ્રભો પૂરી ભક્તિ પાસે યુક્તિઓ એ ના ટકે. ૨
 હે નાથ નિર્મળ થઈ વશ્યા છો આપ દૂરે મુક્તિમાં,
 તોએ રહ્યા ગુણ આપના મુજ ચિત્તરૂપી મુક્તિમાં;
 અતિ દૂર એવો સૂર્ય પણ શું આરસીના સંગથી,
 પ્રતિબિંબ રૂપે આવી અહીં ઉઘોતને કરતો નથી. ૩

૯ દશ તીર્થકરોની સ્તુતિ.

વસંતતિલકા.

દીક્ષા ગ્રહી પ્રથમ તીર્થ તમેજ થાપ્યું,
 કે ભવ્યનું કંઠણ દુઃખ અનંત કાપ્યું;
 એવા પ્રભુ પ્રણમીએ પ્રણયે તમેને,
 એવા પ્રભુ શિવ તણા અરપેા અમેને..... ૧
 ભવ્યો રૂપી કમળને વિકસાવનારા,
 ભાવેા સમસ્ત જગના વળી બાણનારા;
 કર્મો થકી અજિતને નમીને ઉમંગે,
 રહેવા ચહું અહનિશે પ્રભુ આપ સંગે..... ૨
 ભવ્યો તણી સકલ ભીતિ^૧ નિવારનારી,
 વાણી વિભુ પિયુષના સરખી તમારી;
 તે દેશના સમયની હજુ જે વિહારી,
 ખુદ્દિ કરેા સરલ સંલવનાથ મારી..... ૩
 અંભોનિધિ^૨ વિધુ^૩ થકી પ્રસરાય જેવો,
 સ્યાદાદ વિસ્તૃત કર્યો જગમાંહી તેવો;
 તે પ્રેમથી પ્રણમીએ અભિનંદ સ્વામી,
 મુક્તિ મહંત સુખ દાયક આજ પામી..... ૪
 સંધ્યા સમે રવિ જતાં શશિ ખહાર આવે,
 બન્ને તણા કિરણ જ્યું નભને દીપાવે;
 દેવો તણા નમનથી થઇ તેવી કાંતિ,
 તે શ્રી પ્રભુ સુમતિના ચરણેજ શાંતિ..... ૫

મોહાદિ વૈરિ હણવા વપુ લાલ કીધું;
તેને હણી ક્ષણિકમાં શિવ સૌખ્ય લીધું;
તે સ્વામીના ચરણમાં મધુકે^૧ બનીને,
રહેવું ગમે અહનિશે અમને રમીને..... ૬

સંઘો રૂપી ગગન મંડલ માંહિ વ્યાપી,
ને સૂર્યની જ્યમ રહી સહુ ધ્વાંત^૨ કાપી;
જેના પ્રતાપ બળથી મધવા^૩ નમે છે,
તે શ્રી સુપાર્શ્વ ચરણો અમને ગમે છે..... ૭

શીકો પડે રવિ થતાં જગ ચંદ્ર તે કયાં,
જે શુકલ ધ્યાન સરખું પ્રભુ મુખ તે કયાં;
જે દેવતા મનુજના મનને હરે છે,
તે નાથ ચંદ્ર ચરણે ચિતડું ઠરે છે..... ૮

હસ્તે રહી અમલ નીર જણાય જેવું,
જ્ઞાને કરી નિરખતાં જગ સર્વ તેવું;
જેનો પ્રતાપ મહિમા નવિ ચિંતવાયે,
તે શ્રી સુવિધિ ચરણે મન શાંત થાયે..... ૯

ત્રર્ષાવીને નવીન મેઘ તણીજ ધારા,
પ્રાણી તણો પુરણ હર્ષ વધારનારા;
સ્યાદ્રાદ અમૃત જસ અમ ઉર નાંખો,
ને ચર્ણમાં શરણ શીતલનાથ રાખો..... ૧૦

૧૦ જિન સ્તુતિ.

(શાર્દૂલ વિકીડિત છંદ).

નિત્યાનંદપદપ્રયાણસરણી શ્રેયોડવનીસારણી,
 સંસારાર્ણવતારણૈકતરણી વિશ્વદિવિસ્તારણી;
 પુણ્યાંકુરભરપ્રરોહધરણી વ્યામોહસંહારણી,
 પ્રીત્યૈ કસ્ય ન તેડખિલાર્તિહરણી મૂર્તિર્મનોહારણી. ૧
 નેત્રાનંદકરી ભવોદધિતરી શ્રેયસ્તરોર્મજરી,
 શ્રીમદ્ધર્મમહાનરેંદ્રનગરી આપલ્લતાધૂમરી;
 હર્ષોત્કર્ષશુભપ્રભાવલહરી રાગદ્વિષાં જિત્વરી,
 મૂર્તિઃ શ્રીજિનપુંગવસ્ય ભવતુ શ્રેયસ્કરી દેહિનાં. ૨

૧૧ ઉપદેશની લાવણી.

સુકૃતકી ખાત તેરે હાથ, રતિ ના રહી રે, રતિનાં
 પુદ્ગલમેં માન્યો સુખ કદપના કહી રે, સુકૃતં જુગમાંહે જૈન
 નિજ સાર સંઘાતે આવે, સંઘાં ઇનકું તજ કર કયું બેઠો
 વિષય ગુણ ગાવે, અમરતકું અલગો ઢોલ, વિસન વિષ ખાવે.
 વિસનં મુગતિકો મારગ મેટ, ઉવટમેં જાવે, થારી તુચ્છ જિહ્વ-
 ગાની માંહે, વિકલ જુદિ લઈ રે, વિકલં પુદ્ગલં ૧ થારે
 ધન ઢોલત ભંડાર, ભર્યા હે મોતી, ભર્યાં શત્રુ સર્જન સખ
 ખને, જગત હોય ગોતી, કોઈ મસલે તેલ કુલેલ, ધોવે કોઈ
 ધોતી, ધોવેં સન્મુખ ઉઠ આવે અખલા, તેરો મુખ જોતી,
 એત્રી સંપત એક છિન માંહે, સરવ ક્ષય લઈ રે, સરવં
 પુદ્ગલં ૨ તેં ખટ રસ ખાયા ખૂખ, ખજાના ખોયા, ખજાં

નિસિદ્ધિન સુખભર સુંદરીકી, સેજમેં સોયા, સજીયા સોલે શણ-
ગાર, નારસેં મોહ્યા, નાર૦ અંતર ઘટકા મેલ, રતિ નહીં
ધોયા, યા નરક નિગોદકી વાટ, પકડ દૂર લઈ રે પકડ૦ પુદ્ગલ૦૩
મદમાતો આઠ મદમાંહે, ગરવસેં ખોલે, ગર૦ મેં સુખ સંપ-
તકો નાથ, મેરી કુણુ તોલે, હુલ્લ કરતા પોકાર, પલક નહીં
ખોલે, પલ૦ ચાકર થઈ રહ્યા હજુર, ચમર શિર ઢોલે, અખ
અવસર આયો હાથ, ચેત તું સહી રે, ચેત૦ પુદ્ગલ૦ ૪ કાયાસેં
કીધો લાડ, ખનાઈ ચંગી, ખના૦ પલ ભર પરવાયો પુન્ય, તણો
તિહાં લંગી, પકડી પરલવકી વાટ, હોય કુણુ સંગી, હોય૦
તેરો હંસ ગયો આકાશ, કાયા પડી નંગી; જિનદાસ કહે કર-
મોસું, જોર તેરો નહીં રે, જોર૦ પુદ્ગલમેં માન્યો ૫

૧૨ શ્રી ઉદયરત્નજી કૃત શિયલની નવ વાડ.

હોહા—શ્રીગુરુને ચરણે નમી, સમરી શારદ માય;

નવવિધ શિયલની વાડનો, ઉત્તમ કહું ઉપાય. ૧

ઢાલ પહેલી-વધાવાની

પહેલોને પાસો હોજી-એ દેશી.

પહેલીને વાડે હોજી વીર જિનવરે કહ્યો, સેવો સેવો હો

વસતિ વિચારીને જી;

શ્રી પશુ પંડગ હોજી વાસો વસે જીહાં, તિહાં નવિ રહેવું હો

શીલવ્રત ધારીને જી. ૨

જીમ તરફાળે હોજી વસતો વાનરો, મનમાં ખીડે હો

રખે ભૂંઠું પડું જી;
 મંબરી દેખી હોજી પિંજર માંહેથી, પોપટ ચિંતે હો
 રખે દોટે ચડું જી. ૩
 જિમ સિંહલંકી હોજી મુંદરી શિર ધરી, જલનું ખેડું હો
 જીગતિ શું જાલવે જી;
 તિમ મુનિ મનમેં હોજી રાખે ગોપવી, નારીને નિરખી હો
 ચિત્ત નવિ ચાલવે જી. ૪
 જિહાં હોવે વાસો હોજી સેહેજે મંબરનો, જોખમ લાગે હો
 મુષકની જાતને જી;
 તેમ પ્રહારી હોજી નારીની સંગતે, હારે હો હારે રે
 શોયલ સુધાતને જી. ૫
 ગુટક—એમ વાડ વિધટે વિષય પ્રગટે, શંકા કંખા નીપજે,
 તીવ્ર કામે ધાતુ ખીગડે, રાગ બહુવિધ ઉપજે;
 મન માંહે વિષય વ્યાપે, વિષયશું મન રહે મલી.
 ઉદયરત્ન કહે તિણે કારણ, નવ વાડ રાખો નિર્મલી. ૬

હાલ ખીજી.

વિદર્ભ દેશ કુંડલપુર નચરી-એ દેશી.

સુરપતિ સેવિત ત્રિભુવન ધણી, અજ્ઞાન તિમિર હર દિનમણિ;
 શિયલ રત્નનાં જતન તંતે, ભાખી વાડ ખીજી ભગવંતે. ૧
 ગુટક-ભગવંત ભાખે સંધ સાખે, શિયલ સુરતરૂ રાખવા;
 મુક્તિ મહાફલ હેતુ અફલુત, ચારિત્રનો રસ ચાખવા. ૨

મીઠે વચને માનનીશું, કથા ન કરે કામની;
 વાંડ વિધશું જેહ પાળે, બલિહારી તસ નામની. ૩
 વાત વ્રતને ઘાતકારી, પવન જિમ તરૂપાતને;
 વાત કરતાં વિષય જાગે, તે માટે તજે વાતને. ૪
 લીંબુ દેખી દૂરથી જિમ, ખટાશે ડાઠા ગલે;
 ગગન ગર્જન સુણીને, હડકવા જિમ ઉછલે. ૫
 તિમ બ્રહ્મચારીના ચિત્ત વિણસે, વચણ સુંદરીનાં સુણી;
 કથા તજે તિણે કારણે, ધમ પ્રકાશે ત્રિભુવન ધણી. ૬

ઢાલ ત્રીજી.

તટ યમુનાનો રે, અતિ રલિયામણો રે. એ દેશી.

ત્રીજીને વાડે રે ત્રિભુવન રાણ્યો રે, એણી પરે દીયે ઉપદેશ;
 આસન છંડો રે સાધુજી નારીનો રે, મુહૂર્ત લગે સુવિશેષ. ૧
 હું બલિહારી રે જાઉં તેહની રે, ધન્ય ધન્ય તેહની હો માત;
 શીલ સુરંગી રે રંગાણી રાગશું રે, જેહની સાતે હો ધાત. હું ૨
 શયનાસને રે પાટને પાટલે રે, જિહાં જિહાં બેસે હો નાર;
 બે ઘડી લગે રે તિહાં બેસે નહીં રે, શીલ વ્રત રાખણહાર. હું ૩
 ઝેહલા કેરી રે ગંધસંયોગથી રે, જેમ જાયે કણકનો વાક;
 તિમ અબલાનું રે આસન સેવતાં રે, વિણસે શિયલ સુપાક. હું ૪

ઢાલ ચોથી.

હું વારી રંગ ઢોલણા.-એ દેશી.

ચોથીને વાડે ચેતજો હો રાજ, ઈમ બાપે શ્રી જિનભૂપરે;
 સવેગી સુધા સાધુજી, નયણ કમલ વિકાસીને હો રાજ;
 રખે નિરખો રમણીનું રૂપ રે. સં૦ ૧
 રૂપ જોતાં રઠ લાગશે હો રાજ, હેલા ઉલ્લસશે અનંગ રે. સં૦;
 મન માંહે ભાગશે મોહની હો રાજ, ત્યારે હોશે વ્રતનો ભંગ રે. સં૦
 દિનકર સામું દેખતાં હો રાજ, નયણ ઘટે જિમ તેજ રે સં૦;
 તિમ તરૂણી તન પેખતાં હો રાજ, હીણું થાયે શિયલ સુહેજ રે. સં૦

ઢાલ પાંચમી.

થાંપર વારી મારા સાહિબા, કંબલ મત ચાલો-એ દેશી.

પાંચમી વાડ પરમેસરે, વખાણી હો વારૂ;
 સાંભલજો શ્રોતા તુમે, ધર્મી વ્રત ધારૂ..... ૧
 કુઝ્યાંતર વર કામિની, રમે જિહાં રાગે;
 સ્વર કંકણાદિકનો સુણી, જિહાં મન્મથ બાગે..... ૨
 તિહાં વસવું બ્રહ્મચારીને, ન કહ્યું વીતરાગે;
 વાડ બાગે શીલરત્નની, જિહાં લાંછન લાગે..... ૩
 અગ્નિ પાસે જિમ ઓગલે, ભાજન માંહે ધરીયા;
 લાખને મીણુ બાયે ગલી, ન રહે રસ ભરીયા..... ૪
 તિમ હાલ ભાલ નારી તણાં, વલી હાંસુ ને રૂદન;
 સાંભલતાં શિયલ વિઘટે, મન વેધે હો મદન..... ૫

ઢાલ છઠી.

સહીયાં મારાં નયાણુ સમારો-એ દેશી.

છઠીને વાડે છયલ છળીલો, ગુણુ રતને ગાઢો ભર્યો જી;
 સિદ્ધારથને કુલે નગીનો, વીર જિણુંદ ઇમ ઉચ્ચર્યો જી. ૧
 અમતીપણે જે જે આગે, કામ કીડા બહુ વિધ કરી જી;
 વ્રત લેધને વિલસિત પહેલાં, રખે સંભારો દિલ ધરી જી. ૨
 અગ્નિ ભાર્યા ઉપર પૂલો, મેલે જિમ જવાલા વમે જી;
 વરસ દિવસે જિમ વિષધરનું, શંકાએ વિષ સંક્રમે જી. ૩
 વિષયસુખ જે વિલસિત પહેલાં, તિમ શિયલવતી સંભારતો જી;
 વ્યાકુળ થઈને શિયલ વિરાધે, પછે થાયે ઓરતો જી. ૪

ઢાલ સાતમી.

ગઢ બુંદીરા વાલા-એ દેશી.

સાતમી વાડે વીર પયંપે, સુણો સંજમના રાગી હો,
 શિયલ રથના હો ધોરી; સુધા સાધુ વૈરાગી,
 મુજ આણાકારી, ને બ્રહ્મચારી વિષયરસના ત્યાગી હો. શિં ૧
 સરસ આહાર તે તજને સહેજે, બિગય થોડી વાવરને હો; શિં
 માદક આહારે મનમથ ભાગે, તે ભણી પરિહરને હો. શિં ૨
 સન્નિપાતે જિમ ધૃત ભેગે, અધિક કરે ઉલાલા હો; શિં
 પાંચે ઈન્દ્રિય તિમ રસે પોખ્યા, ચારિત્રમાં કરે ચાળા હો. શિં ૩

ઢાલ આઠમી.

રાગ માઝ—ગોઠણુ ખોલો કમાડ-એ દેશી

- ત્રિશલ સુત હો ત્રિગડે બેસી એમ,
આઠમી વાડ વખાણી શિયલની જ;
અતિમાત્રા હો આહાર તને અણગાર,
લાલચ રાખો ને સંયમ શિયલની જ..... ૧
- અતિ આહારે હો આવે ઉઘ અપાર,
સ્વપન માંહે હો થાયે શિયલ વિરાધનાજ;
વળી થાયે હો તેણે મદવંત દેહ,
સંયમની હો નવિ થાયે આરાધના જ..... ૨
- જિમ શેરના હો માપ માંહિ દોઢ શેર,
ઝોરીને ઉપર દીને ઢાંકણું જ;
ભાંજે તોલડી હો ખીચડી ખેડ થાય,
તેમ અતિમાત્રાએ ત્રત બિગડે ઘણું જ..... ૩

ઢાલ નવમી.

કાય થકે સવારે, અથત્રા ગરખાની દેશી.

- નવમી વાડે નિવારને રે, સાધુજ શણગાર;
શરીર શોભાએ શોભે નહીં રે, અવનિતલે અણગાર..... ૧
- એમ ઉપદેશે વીરજ રે, મુનિવર ધરને રે મજ;
શિખામણુ એ માહરી રે, કરને શીલ જતન.... ૨
- સ્નાન વિલેપન વાસના રે, ઉત્તમ વસ્ત્ર અપાર;
તેલ તંબોલ આદે તને રે, ઉફાટ વેષ મ ધાર.... ૩

ધોધને ધરણી ધર્યો રે, જિમ રત્ન હાર્યો કુંભાર;
તિમ શીલ રત્નને હારશે રે, જો કરશે શણગાર..... ૪

ઢાળ દશમી. ભટીયાણીની દેશી.

એકલી નારી સાથે, મારગે નવિ જાવું હો,
વળી વાત વિશેષ ન કીજીયે, એક સેજે નર દોય;
શીલવંતન વિ સુવે હો, વળી સહેજે ગાળ નવિ દીજીયે.....૧
ન સુવારે નિજ પાસ, સાડા છ વરસની હો કાંઈ,
પુત્રીને પણ હેજમાં, સાત વરસ ઉપરાંત;
સુતને પણ ન સુવારે હો, કાંઈ શિયલવંતી સેજમાં.....૨
સ્ત્રી સંગે નવ લાખ, જીવ પંચેંદ્રી હણાયે હો,
કાંઈ ભગવંતે ભાજ્યું ઇચ્છ્યું, અસંખ્યાત પણ જીવ;
સંભૂઈમ પંચેંદ્રી હણાયે હો, વળી ઘણું કહીએ કીચ્છું.....૩
ઇમ જાણી નર નાર, શિયલની સદ્દહણા હો,
સુધી દિલમાં ધારજો, એહ દુર્ગતિનું મૂલ;
અપ્રદ્ધ સેવા માંહિ હો, જાતાં દિલને વારજો.....૪
તપગચ્છ ગયણુ દિણુંદ, મનવંછિત ફલ દાંતાહો,
શ્રી હીરરત્નસૂરીશ્વર, પામી તાસ પસાય;
વાડો એમ વખાણી હો, શિયલની મનોહર.....૫
ખંભાત રહી ચોમાસ, સત્તર સો ત્રેસઠ હો,
આવણુ વદિ ખીજ ખુદ્રે ભણે, ઉદય રત્ન રહે કર જોડ;
શિયલવંત નર નારી હો, તેહને જાઉં ભામણે.....૬

૧૩ શીયલની નવવાડની સજ્જાય.

નવ વાડ મુનીશ્વર મન ધરે, જે સંજમનો છે સાર રે;
 વધાન જિનેશ્વર એમ લણે, સો સાંલજે પર્ષદા બાર રે. નવ૦ ૧
 નારીની વસતિએ નવિ રહે, રહેતાં તો વાડ લોપાય રે;
 જિમ બિલાડી ઘર પ્રાહુણે, હંસ ચતુર કેમ થાય રે. નવ૦ ૨
 જે કુળ બળ નારી તણે, ન વખાણે પ્રહાર્યારી રે;
 તેની વાડ બીજા તાજ રહે, કામ ન કરે તિહાં અસવારી રે. નવ૦ ૩
 ચારીને બેસણે નવિ બેસે, જે શીળ રચણના ધોરી રે;
 જેમ આહેડીએ પાસો રચ્યો, મૃગ છડે તો મુખ સોરી રે. નવ૦ ૪
 એનું મુખ રૂડું કુચ કલથલા, એની આંખ લલી અણીઆળી રે;
 એમ નિરખે અંગ જે નારીનું, એની ચોથી વાડ ઉલાળી રે. નવ૦ ૫
 ભીંતને અંતર નવિ રહે, જિહાં નારી શબ્દ સાંલળીએ રે;
 જેમ પારદ પૃથ્વી માંહે રહે, સી શબ્દે ઉધાન ધાયે રે. નવ૦ ૬
 પૂર્વે ભોગ જે ભોગવ્યા, પ્રત લીધાં પછે ન સંભારે રે;
 જેમ વર્ષે અહિ વિષ વિસ્તરે, તે તો શીળની વાડ સંહારે રે. નવ૦ ૭
 સરસ આહારના લોહુપી, થઈ સરસ આહારને ઝારે રે;
 તેની વાડ નિશ્ચે રહે નહીં, શું ચૂકભદ્ર ઉપનય તારે રે. નવ૦ ૮
 ઉનોદરી પ્રત નવિ આદરે, અણુભાવતું ખાયે અગલંચે રે;
 આહાર લેવા સમે નવિ ઓળખે, તેની વાડો શું રહે સંચે રે. નવ૦ ૯
 નખ કેશ વેશ શોભા ધરે, તન મન ખેડે શુભ રૂપ રે;
 તેનું શીળ રચણ સમળી પરે, ઝડપી લખ નાંખે તે દૂપ રે. નવ૦ ૧૦

નવ વાડ રૂડી પેરે સાચવે, ધન શીજ તણું જગ જેહો રે;
શ્રી મહિમા પ્રભુ સૂરીશના, લાવ તે સાધુશું નેહો રે. નવ૦ ૧૧

૧૪ પરસ્ત્રી ત્યાગ કરવા વિષે સજ્જાય.

સુણ ચતુર સુજાણ ! પરનારીની પ્રીત કણુ નવિ કીજીએ.
જેણે પરનારી શું પ્રીત કરી, તેને હઠડે રંધણ થાય ઘણી; તેણે
કુલ મર્યાદા કાઈ ન ગણી. સુણ૦ ૧ તારી લાજ જશે નાત
જાતમાં, તું તો હજવો પડીશ સૌ સાથમાં; એ ધુમાડો ન આવે
હાથમાં. સુણ૦ ૨ હારે સાંજ પડે રવિ આથમે, તારો જીવ
જમરાનો પેરે ભમે; તને ઘરનો ધંધો કાઈ ન ગમે. સુણ૦ ૩
તું જમને મળીશ દ્વિતિને, તારું ધન લેશે સર્વ ધૂતીને; પછી
રહીશ હઠડું ફટીને. સુણ૦ ૪ તું તો બેઠો મૂછો મરડીને,
તારું કાળજી ખાશે કરડીને; તારું માંસ લેશે ઉઝરડીને. સુણ૦
૫ તને પ્રેમના ખ્યાલા પાઈને, તારાં વસ્ત્રો લેશે વાઈને; તને
કરશે ખોખું ખાઈને. સુણ૦ ૬ તું તો પરમંદિરમાં પેસીને, ત્યાં
પારકી સેજમાં બેસીને; તેં ભોગ કર્યા ધન હોંસીને, સુણ૦ ૭
જેમ ભુજંગ થકી ડરતાં રહેવું, તેમ પરનારીને પરિહરવું; ભવ-
સાગર ફેરા નવિ ફરવું. સુણ૦ ૮ વહાલા પરણી નારીથી પ્રીત
સારી, એ માથું વઢાવે પરનારી, તુમે નિશ્ચે જાણજો નિરધારી.
સુણ૦ ૯ એ સફળરૂ કહે તે સાચું છે, તારી કાયાનું સર્વ
કાચું છે; એક નામ પ્રભુનું જાણું છે, સુણ૦ ૧૦

૧૫ શીલ વિષે પુરૂષને શિખામણી સજ્જાય.

ચાલ-સુષ સુષ કંતા રે, શીખ સોહામણી, પ્રીત ન કીને રે, પરનારીતણી; ઉથલો-પરનારી સાથે પ્રીત પિઉડા, કહો કિણપરે કીજીયે, ઉઘ વેચી આપણી, ઉજગરો કિમ લીજીયે; કાછડીછુટો કહે લંપટ, લોક માંહે લાજીયે, કુલ વિષય ખંપણ રખે લાગે, સગામાં કેમ ગાજીયે. ૧ ચાલ-પ્રીતિ કરતાં રે, પહેલાં ખ્હીજીયે, રખે કોઈ બાણે રે, મન શું મુજીયે; ઉથલો-મુજીયે મનશું ઝુરીયે પણ, જોગ મલવો છે નહીં, રાત દિન વિલપતાં જાયે, અવટાઈ મરવું સહી; નિજનારીથી સંતોષ ન વળ્યો, પરનારીથી કહો શું હશે, જે ભરેભાણે તૃપ્તિ ન વળી તો, એકું ચાટે શું થશે. ૨ ચાલ-મૃગતૃષ્ણાથી રે, તૃષ્ણા નવિ ટળે, વેલુ પીડ્યાં રે, તેલ ન નીસરે; ઉથલો-ન નીસરે પાણી વલોવતાં, લવ લેશ માખણનો વળી, ખૂડતાં બાચક ભર્યાં કેણે, તે તર્યા વાત ન સાંભળી; તેમ નાર રમતાં પરતણી, સંતોષ ન વળ્યો એક ઘડી. ચિત્ત ચટપટી ઉચાટ લાગે, નયણે નાવે નિદ્રડી. ૩ ચાલ-જેવો ખોટો રે, રંગ-પતંજનો, તેવો ચટકો રે, પરત્ની સંગનો; ઉથલો-પરત્રીયા કેરો પ્રેમ પિઉડા, રખે તું બાણે ખરો, દિન ચાર રંગ સુરંગ રૂકો, પછી નહીં રહે નિર્ધરો; જે ઘણા સાથે નેહ માંડે, છાંડ તેહશું પ્રીતડી, એમ બાણી મ મ કર નાહલા, પરનારી સાથે પ્રીતડી. ૪ ચાલ-જે પતિ વહાલો રે, વંચે પાપિણી, પરશું પ્રેમે રે, રાચે સાપિણી; ઉથલો-સાપિણી સરખી વેણ નિરખી, રખે શીયત્ર થકી ચલે, આંખે મટકે અંગ લટકે, દેવ દાનવને છબે; એ માંહે કાળી અતિ રસાળી, વાણી મીઠી શેલડી, સાંભળી

ભોળા રખે ભૂલો, જાણુજો વિષવેલડી. ૫ ચાલ-સંગ નિવારો
 રે, પરરામાતણો, શોક ન કીજે રે, મન મિલવાતણો; ઉથલો-
 શોક શાને કરો ફેગટ, દેખવું પણ દોહિલું, ક્ષણ મેડીએ ક્ષણ
 શેરીએ, ભમતાં ન લાગે સોહિલું; ઉચ્છવાસ ને નિઃશ્વાસ આવે,
 અંગ ભાંજે મન ભમે, વળી કામિની દેખી દેહ દાઝે, અન્ન
 દીઠું નવિ ગમે. ૬ ચાલ-જાયે કલામી રે, મનશું કલમલે,
 ઉન્મત્ત થઈને રે, અલલ પલલ લવે; ઉથલો-લવે અલલ
 પલલ જાણે, મોહ ઘેલો મન રડે, મહા મદન વેદન કઠિન જાણી,
 મરણ વારૂ ત્રેવડે; એ દશ અવસ્થા કામ કેરી, કંતા કાયાને
 દહે, એમ ચિત્ત જાણી તજે પ્રાણી, પારકી તે સુખ લહે. ૭
 ચાલ-પરનારીના રે, પરાભવ સાંભળો; કંતા કીજે રે, ભાવ
 તે નિર્મળો; ઉથલો-નિર્મળે ભાવે નાહ સમજે, પરવધૂરસ
 પરિહરો, આંખીયો કીચક ભીમસેને, શિલા હેઠલ સાંભળે; રણ
 પડ્યાં રાવણુ દશે મસ્તક, રડવડ્યાં ગ્રંથે કહ્યા, તિમ મુંજપતિ
 દુઃખપુંજ પામ્યો, અપજશ જગમાંહે લહ્યા. ૮ ચાલ-શિયલ
 સલૂણા રે, માણસ સોહિયે, વિષ આભરણે રે, જગ મન
 મોહિયે; ઉથલો-મોહિયે સુર નર કરે સેવા, વિષ અમી થઈ
 સંચરે, કેસરીસિંહ શીયાલ થાયે, અનલ અતિ શીતલ કરે; સાપ
 થાયે કુલમાલા, લચ્છી ઘર પાણી ભરે, પરનારી પરિહરી, શીયલ
 મન ધરી, મુક્તિવધૂ હેલા વરે. ૯ ચાલ-તે માટે હું રે, વાલમ
 વીનવું, પાયે લાગીને રે, મધુર વચણે ચવું; ઉથલો-વચણ માહરું
 માનીને, પરનારીથી રહો વેગળા, અપવાદ માથે ચડે મોટા, નરકે
 થઈયે દોહિલા; ધન્ય ધન્ય તે નરનારી જે જગ, શિયલ પાલે કુલ-
 તિલો, તે પામશે યશ જગતમાંહિ, કુમુદચંદ્ર સમઉજળો. ૧૦ રૂતિ.

૧૬ શીયલ વિષે નારીને શિખામણની સજ્જાય.

ચાલ—એક અનોપમ, શિખામણ ખરી, સમજી લેજે રે, સઘળી સુંદરી. ઉથલો—સુંદરી સહેજે હૃદય હેજે, પર સેજે નવિ ખેસીયે, ચિત્ત થકી ચૂકી લાજ મૂકી, પર મંદિર નવિ પેસીયે; બહુ ઘેર હીંડી નાર નિલાંજ, શાસ્ત્રે પણ તજવી કહી, જેમ પ્રેત દુષ્ટે પડયું લોજન, જમવું તે જુગતું નહીં. ૧. ચાલ—પરશું પ્રેમે રે, હસીય ન ખોલીયે, દાંત દેખાડી રે, ગુહ્ય ન ખોલીયે. ઉથલો—ગુહ્ય ઘરનું પરની આગે, કહેને કેમ પ્રકાશીયે, વળી વાત જે વિપરીત ભાસે, તેહથી દૂરે નાસીયે; અસુર સવારા અને અગોચર એકલા નવિ બાંધયે, સહસાતકારે કામ કરતાં, સહેજે શીલ ગમાવીયે. ૨. ચાલ—નટ વિટ નર-શું રે, નયણ ન જોડીયે, મારગ બતાં રે, આધું ઓઢીયે. ઉથલો—આધું તે ઓઢી વાત કરતાં, ઘણું રૂડાં શોભીયે, સાસુ અને માના જણ્યા વિણ, પલક પાસ ન થોભીયે; સુખ દુઃખ સરજયું પામીયે પણ. કુલાચાર ન મૂકીયે, પરવશ વસંતાં પ્રાણ તજતાં, શિયલથી નવિ ચૂકીયે. ૩. ચાલ—વ્યસની સાથે રે, વાત ન કીજીયે, હાથોહાથે રે, તાલી ન લીજીયે. ઉથલો—તાલી ન લીજે નજર ન દીજે, ચંચલ ચાલ ન ચાલીયે, એક વિષય બુદ્ધે વસ્તુ કેહની, હાથે પણ નવિ ઝાલીયે; કોટિ કંદર્પ રૂપ સુંદર, પુરૂષ પેખી ન મોહીયે, તણખલાં તોલે જણી તેહને, ફરી સામું ન જોઈયે. ૪ ચાલ—પુરૂષ પીયારો રે, વળી ન વખાણીયે, વૃદ્ધ તે પિતા રે, સરખો બાણીયે. ઉથલો—બાણીયે પિયુ વિણ પુરૂષ સઘળા, સહોદર સમેાવડે, પતિવ્રતાનો ધર્મ જોતાં, નાવે કોઈ તરોવડે; કુરૂપ કુળી કૂખડોને, દુષ્ટ દુર્બલ નિર્ગુણો, ભરતાર

પામી ભમિની તેને ઇંદ્રથી અધિકો ગણો. ૫ ચાલ-અમરકુમારે
 રે, તજ સુરસુંદરી, પવનંજયે રે, અંજના પરિહરી. ઉથલો-
 પરિહરી સીતા રામે વનમાં, નલે દમયંતી વળી, મહાસતી માથે
 કષ્ટ પડ્યાં પણ, શિયલથી તે નવિ ચળી; કસોટીની પરે કસી
 જોતાં, કંતશું વિહડે નહીં, તન મન વચને શિયલ રાખે, સતી
 તે જાણો સહી. ૬ ચાલ-રૂપ દેખાડી રે, પુરૂષ ન પાડીયે,
 વ્યાકુલ થઈને રે, મન ન બગાડીયે. ઉથલો-મન બગાડીયે
 પણ પુરૂષ પરનું, જોગ જોતાં નવિ મળે, કલંક માથે ચડે કુડાં,
 સગાં સહુ દૂરે ટળે; અણસરજ્યો ઉચાટ થાયે, પ્રાણ તિહાં
 લાગી રહે, ઇહલોક પામે આપદા, પરલોક પીડા બહુ સહે. ૭
 ચાલ-રામને રૂપે રે, શૂર્પનખા મોહી, કાજ ન સીધું રે, અને
 ઇજત ખોઈ. ઉથલો-ઈજત ખોઈ દેખ અલયા, શેઠ સુદર્શન
 નવિ ચળ્યો, ભરતાર આગળ પડી ભોંઠી. અપવાદ સઘળે ઉછ-
 ળ્યો; કામની બુદ્ધે કામિનીએ, વંકચુલ વાહ્યો ઘણું, પણ શિયલથી
 ચૂક્યો નહીં, દ્રષ્ટાંત એમ કેતાં ભણું. ૮ ચાલ-શિયલ પ્રભાવે રે,
 જુઓ સોલે સતી, ત્રિભુવન આંહે રે, જેહ થઈ છતી. ઉથલો-
 સતી થઈને શિયલ રાખ્યું, કલ્પના કીધી નહીં. નામ તેહનાં
 જગત જાણે, ત્રિશ્વમાં ઉગી રહી; વિવિધ રતને જડિત ભૂષણ,
 રૂપ સુંદરી કિન્નરી, એક શિયલ વિષ્ણુ શોભે નહીં, તે સત્ય
 ગણજો સુંદરી. ૯ ચાલ-શિયલ પ્રભાવે રે, સહુ સેવા કરે,
 નવે વાડે રે, જેહ નિર્મલ ધરે. ઉથલો-ધરે નિર્મલ શિયલ
 ઉજવલ, તાસ કીર્તિ અલહલે, મન કામના સવિ સિદ્ધિ પામે,
 અષ્ટ ભય દૂરે ટળે; ધન્ય ધન્ય તે જાણો ધરા, જે શિયલ ચોખું
 આદરે, આનંદના તે આધ પામે, ઉદય મહા જસ વિસ્તરે. ૧૦

૧૭ શિયલ વિષે શિખામણીની સજ્જાય.

ઢાલ-એ તો નારી રે, ખારી છે ફુગંતિ તણી, છાંડ
સંગત રે, મૂરખ તું પરસ્તીતણી; જીવ લોળા રે, ડોળા તેહણું
મમ કરે, શીખ માની રે, છાની વાત તું પરિહરે. ૧ ત્રુટક-
એ વાત કરીશ પરનારી સાથે, લોક સહુ હેરે અછે, રાય સંક
થઇને રૂળ્યા રાને, સુખે નહીં ખેસે પછે; એ મદન માતી
વિષય રાતી. જેસી કાતી કામિની, પહેલું તો વળી સુખ
દેખાડે, પછી પછાડે કામિની. ૨ ઢાલ-કર પળના રે,
નયણ વયણ ચાળા કરી; ખોલાવી રે, નર લેઈ ધાઈ સુંદરી;
લોળાવી રે, હાવ લાવ દેખાડશે. પગે લાગી રે, મરકલડે મન
પાડશે. ૩ ત્રુટક-એ પાસ પાડે ધન ગમાડે, માન ખાંડે લે
લળી, ખોલતી રૂડી ચિત્ત ફૂડી, ફૂડ કપટની કોથલી; એ નર
અમૂલક વ્યસન પડીયો, પછે ન પોસાય પાયકો, દીવાન હડે
માન ખાંડે, માર સહે પછે રાયકો. ૪ ઢાલ-છાંડી લેશે રે,
વેશ્યાના લાંપટ નરા, સહુ સઘવા રે, વિધવા દાસી દૂરે કરા;
જા નાશી રે, રૂપ દેખી જીવ એહતાણું, ઉભો રહી રે, એહ
સામું મમ એ ઘણું. ૫ ત્રુટક-ઘણું મ જોઈશ એહ સામું,
કુલ સી દીઠે નવિ ગમે, જિમ શુની પુંઠે જ્ઞાન હીંડે, તિમ
પરનારી પુંઠે કાં ભમે; જિમ ખિલાડો દૂધ દેખે, ડાળે ડાંગ ન
દેખ એ, પરનાર પેઢ્યો પુરૂષ પાપી, કિસ્યો જાય ન લેખ એ.
૬ ઢાલ-પુલ વેણી રે, શિર સિંદુર સેંથો ભર્યો, તે દેખી રે,
ફટ મૂરખ મન કાં કર્યો; દેખી ટીલાં રે, ટીલાં ઇંદ્રિય કરી ગહ-
ગહો, શિર રાખડી રે, આંખે દેઈ તું કાં રહ્યો. ૭ ત્રુટક-કાં
રહ્યો મૂરખ આંખે દેઈ, શણગાર ભાર એણે ધર્યા, એ ઉઠી

જીહા, આંખે પીહા, કાન કૂપા મળ ભર્યા; નારી અગ્નિ પુરૂષ
 માખણ, બોલ બોલતાં વીગરે, સ્ત્રી દેહમાં શું સાર દીઠા, મૂઠ
 મહિઆં કાં કરે. ૮ દાસ-ધંદ્રિય વાહ્યો રે, જીવ અસાની
 પાપીયો, માને નરગહ રે, સરગ કરી વિષ વ્યાપીયો; કાં ભૂતો
 રે, શણગાર દેખી એહના, જાણો પ્રાણી રે, એ છે દુઃખની
 અંગના. ૯ ત્રુટક-અંગના તું છોડી છો કરે, જશ કીર્તિ સઘળે
 લહે, કુશીલનું કેા નામ લીયે, પરલોક દુર્ગતિ દુઃખ સહે;
 વિજયભદ્ર બોલે નવિ ડાલે, શિયલ થકી જે નરવરા, તસ પાયે
 લાગું સેવા માગું, જે જગમાંહે જયકરા. ૧૦

૧૮ સ્ત્રીને શીખામણની સજ્જાય.

નાથ કહે તું સુણ રે નારી, શીખામણ છે સારી જ;
 વચન તે સઘળા વીણી લેશે, તેહનાં કારજ સરશે. શાણાં થઈએ જ. ૧
 જાતરા જાગરણ ને વિવાહમાં, માતા સાથે રહીયે જ;
 સાસરીયામાં જલ ભરવાને, સાસુ સાથે જઈએ. શાણાં ૨
 દિશા અંધારી ને એકલડાં, મારગમાં નવિ જઈએ જ;
 એકલી જાણી આળ ચઢાવે, એવડું શાને સહિયે. શાણાં ૩
 બહાણામાં વહેલેરાં ઉઠી, ધરનો ધંધો કરીયે જ;
 નણુંદ જેઠાણી પાસે જઈને, સુખ દુઃખ વાત ન કરીયે. શાણાં ૪
 ચોકામાં ચતુરાઈયે રહીયે, રાંધતાં નવિ રમીયે જ;
 સહુકોને પ્રસાદ કરાવી, પાછળ પોતે જમીયે. શાણાં ૫
 ગાંઠે પહેરી ઘરમાં રહીયે, બહાર પગ નવિ ભરીયે જ;
 સસરા જેઠની લાજ કરીને, મોં આગળથી ટળીયે. શાણાં ૬

છૂટે કેથે શિર ઉઘાડે, આંગણમાં નવિ જઇયે જી;
 પુરૂષ તણો પડછાયો દેખી, મોં આગળ નવિ રહીયે. શાલ્કાં ૭
 એકાંતે દીયરીયા સાથે હાથે તાલી ન લઇયે જી;
 પ્રેમ તણી જો વાત કરે તો, મોં આગળથી ખસીયે. શાલ્કાં ૮
 આભરણ પહેરી અંગ શોભાવી, હાથે દર્પણ ન લઇયે જી;
 પીયુડા જો પરદેશ સધાવે, તો કાજલ રેખ ન દઇયે. શાલ્કાં ૯
 પીયુડા સાથે ક્રોધ ન કરીયે, રીસાઈ નવિ રહીયે જી;
 છૈયા છોડી છોકરડાને, તાડન કદિય ન કરીયે. શાલ્કાં ૧૦
 ઉજ્જડ મંદિર માંહિ ક્યારે, એકલડા નવિ જઇયે જી;
 એકલી જાણી આળ ચઢાવે, એવડું શાને સહીયે. શાલ્કાં ૧૧
 ફિરિયલ નારીનો સંગ ન કરીયે, તસ સંગે નવિ ફરીયેજી;
 મારગ જાતાં વિચાર કરીને, ઉડા પાવ ન ધરીયે. શાલ્કાં ૧૨
 ઉદયરતન વાચક ઇમ જોલે, જે નર નારી જાણશે જી;
 તેહના પાતક દૂરે ટલશે, મુક્તિપુરીમાં મળશે. શાલ્કાં ૧૩

૧૯ શિયળ વિષે સજ્જાચ.

રખે કોઈ રમણી રાગમાં, પ્રાણી મુંઝાઓ;
 અધિર એ જાળા ઉપરે, ધિર શાને થાઓ. રખે ૧
 એ અનરથનું આરામ છે, કલેશનો છે કંઠો;
 વૈરોહધિ પૂર વધારવા, ચાવો પૂનમ ચંદો. રખે ૨
 કુલટા નારીને કારણે, કેઈ કુલવંતા;
 આચરણ હીણા આચરે, વહાલાશું વઢંતા. રખે ૩

હુઃખની દરી એ સુંદરી, દુરગતિની દાતા;
 આગમથી લ્યો ઓળખી, ગુણ એહના જ્ઞાતા. રખે ૦ ૪
 ખાંડ મીઠી કરી લેખવે, મળતાં મૂઠ પ્રાણી;
 ઉદય વદે કડુઈ પછે, જિન મતિએ જાણી. રખે ૦ ૫

૨૦ શિયલ વિષે સજ્જાય.

સોમવિમલ ગુરૂ પય નમી જી, નિજ ગુરૂ ચરણ વંદેવી;
 શિયલતણા ગુણ ગાયશું જી, હિયડે હર્ષ ધરેવી રે,
 જીવડા, ધરીયે શિયલવ્રત સાર. ૧

શીલ વિષુ વ્રત સવિ ખડહડેજી, શીલ વિષુ સંયમ સાર રે,
 જીવડા, ધરીયે ૦ શીલ વ્રતસાર. એ આંકણી.

તોરણથી રથ વાળીયોજી, જાગ્યા નેમ કુમાર;
 રાજમતી વિનવે ઘણું જી, ન ધરે મોહ લગાર રે, જીવડા, ધ ૦ ૨
 થુલિભદ્ર કોશા ધર રહે જી, ચતુરપણે ચઉ માસ;
 ખટરસ નિત લોજન કરે જી, ન પડ્યા કોશા પાસ રે, જી. ધ ૦ ૩
 નવાણું કંચન કોડી ધણી જી, કહીયે જંખૂકુમાર;
 આઠે કન્યા પરિહરીજી, લીધો સંયમ ભાર રે, જીવડા, ધ ૦ ૪
 ધન શ્રેષ્ઠી પુત્રી ભણે જી, પરણું વચરકુમાર;
 વચરસ્વામી મન નવિ ચળ્યો જી, જાણી અધિર સંસાર રે, જી ૦ ૫
 શેઠ સુદર્શનને દીયે જી, અલયા કપિલા રે આળ;
 શૂળી સિંહાસન થયું જી, જાણે ખાળ ગોપાળ રે, જીવડા, ધ ૦ ૬

વંકચૂડ ચોરી કરે જી, પેઠો રાય ભંડાર,
 રાણીએ ઘણું લોળવ્યો જી, ન ચાલ્યો ચિત્ત લગાર રે, જીવડા, ધ૦ ૭
 કલહ કરાવે અતિ ઘણો જી, મનમાં મેલો રે ભાવ;
 નારદ જે સદ્ગતિ લહે જી, તે તો શીલ પ્રભાવ રે, જીવડા, ધ૦ ૮
 ચંદનખાલા મહાસતી જી, જગમાં હુઈ વિખ્યાત;
 જસ હાથે વીર પારણું જી, હુઈ અસંભવ વાત રે, જીવડા, ધ૦ ૯
 સાઠ સહસ્ર વર્ષ આંખિલ કરી જી, ભરતશું છંડે રે પ્રેમ;
 ઋષભ પુત્રી તે મુંદરી જી, મુકતે પહોતી ખેમ રે, જીવડા, ધ૦ ૧૦
 શીલવતી ભરતારને જી, કમલિની આપે સાર;
 ક્યારે કુર માથે નહીં જી, શીલતણે અનુભાવ રે, જીવડા, ધ૦ ૧૧
 ચાત્રણીયે જલ ઠાઢીયું જી, સતી સુભદ્રા નાર;
 ચંપા દ્વાર ઉઘાડીયાં જી, લોક કરે જયકાર રે, જીવડા, ધ૦ ૧૨
 સતી માંહે સીતા લલી જી, જેહને મન શ્રીરામ,
 અગ્નિ ટૂળી પાણી થયું જી, રાખ્યું જગમાં નામ રે, જીવડા, ધ૦ ૧૩
 શીલે હરી પશુ હરણું જી, શીલે સંકટ ભય;
 શીલે સાપ ન આભડે જી, પાવક પાણી થાય રે, જીવડા, ધ૦ ૧૪
 જે પ્રાણી સ્વકાય થકી જી, શીલ પાલે ગુણવંત;
 બ્રહ્મલોક તે અવતરે જી, ઇંમ ભાખે ભગવંત રે, જીવડા, ધ૦ ૧૫
 શીલ અખંડિત પાળશે જી, ઇંચ ભુમ જે નર નાર,
 હંસસોમ ઉવજાયા ભણે જી, તેહને જય જયકાર રે, જી. ધ૦ ૧૬

૨૨ શિયલની સજઝાય.

શ્રી જિન વાણી હો લવિયણ ચિત્ત ધરો, છંડો વિષય વિરૂપ,
ચતુર નર !

નારીને દેખી હો નયણ ન જોડીએ, નવિ પડીએ લવ કૂપ. ચં ૧
સજ્જન સનેહે હો શિયલથી સુખ લહે, આતમ નિર્માળ થાય; ચં
મત સકળમાં જોહ શિરોમણિ. જસ ગુણ સુર નર ગાય. ચં ૨
ચક્ષુ કુશીલે હો જે સુખ માણતા, વિષ્ણુસાહે નિજ કાજ; ચં
કાચને કટકે હો રત્ન ચિંતામણિ, હારે નિજ કુળ લાજ. ચં ૩
રૂપને જોવે હો રાગ વધે સહિ, વિષય વધે મન કાચ; ચં
મનને પાપે હો મછ તાંડુલીયો, જુઓ મરી સાતમીએ જાય. ચં ૪
ધિગ ધિગ સરસવ સુખને કારણે, દુઃખ લહે મેરૂ સમાન; ચં
અણુ ભોગવતાં હો લવસાયર રૂલે, કરતાં યુવતિનું ધ્યાન. ચં ૫
રાજા રૂપી હો નયણ કુશીલથી. લક્ષમણા મનને રે પાપ; ચં
કાચાને જોગે હો સત્યકી પ્રમુખ બહુ, પામ્યા લવ દવ તાપ. ચં ૬
સંજમ પાળ્યું હો સહસ વરસ લગે, રાજઋષિ કંડરીક; ચં
ઉત્તરાધ્યયને હો ભોગને ચાખતા, પામ્યા નરકની ભીક. ચં ૭
સામગ્રી જોગે હો જે નથી જાગતા, લેશે લવની રે વાટ; ચં
ભાગ્યો ઘાટ તે મળવો દોહિલો, કામનું મુખડું રે ડાટ. ચં ૮
દીપક પકડી હો જે કૂપે પડે, હરખે જે વિષ ખાય; ચં
અગ્નિ મૂકે હો નિજ આવાસમાં, તસ કુણ વારવા જાય. ચં ૯
દેહ અશુચિ હો મળ મૂત્રે ભરી, નરકની દીવી રે નાર, ચં
ધમ જાણીને હો નવવિધ પાળજે, પામશે લવનો પાર. ચં ૧૦

શીલ થકી હો જિન ઉત્તમ પદ લહે, રૂપકળા ગુણ જ્ઞાન; ચ૦
કીર્તિ વાધે હો ઇહ ભવ પર ભવે, જીવ લહે બહુ માન. ચ૦ ૧૧

૨૨ શિયલવંતી સતીને શિખામણ.

(જનક સુતા હું નામ ધરાવું, રામ છે અંતર જામી. એ દેશી.)

નિસુણેા સકળ સોહાગણુ નારી, શિક્ષા અતિ સુખકારી;
મનડું વારી વિષય વિસારી, સજે શિયળ શણુગારી. સુણજે
સતીયાં. દ્વર કરી કુમતિયાં, સુણજે સતીયાં. જ્યું હોવે શુભ
ગતિયાં, સુણજે સતીયાં. એ આંકણી. ૧ પાંચ સામે પરણ્યો
તે પ્રીતમ, આતમનો અધિકારી; એહ ટાળી અવર નર ગણીએ,
લાલ ફકીર ભીખારી. સુણજે ૨ પ્રગટ પુરંદર રૂપે સુંદર,
નળ કુબેર અનુહારી; તૃણતણે તોલે ત્રેવડિયે, હોય જો સુર
અવતારી. સુણજે ૩ નટ વિટ નર લંપટ લુચ્યાથી, પગલાં
પાછાં ભરીએ; બગલા સરિખા દુષ્ટને દેખી, દૂરથી વેગળાં
તરીએ. સુણજે ૪ તાળી પાડી દાંત દેખાડી, ખડખડ લોક
હસાડી; કામ કુતૂહળ કીડાકારી, વાત ન કરીએ ઉઘાડી. સુણજે ૫
શીલવંતીએ નિત્ય નવિ ન્હાવું, પટરસ સ્વાદે ન ખાવું;
નિત્ય શૃંગાર શરીરે ન સજવા, પર ઘર ઘણું નવિ જાવું.
સુણજે ૬ તાત જાત સરીખા નરશું, વાટે વાત ન કરીએ;
દુષ્ટજ દુર્જન દોષ ચઢાવે, અપજશથી અતિ ડરીએ. સુણજે ૭
આવળ પુલ સરીખા ફોગટ, શીયલ રહિત નર નારી; નક-
ટીને આભૂષણ અંગે, શોભા ન દીસે સારી. સુણજે ૮ ચીર
પટખર અંખર ઓઢ્યાં, સજ્યા સોળ શણુગારા; શિયલ વિના

બાણે તે સઘળા, આજ તણા અંગારા. સુણજો ૯ કુલટા નારી
 બ્રહ્માચારી, પ્યારી શીખ ન લાગે; બાળપણે રંડાપા પામે, વ્રત
 લઇને જે લાંગે. સુણજો ૧૦ ઘર ઘર ભટકે વાટે ચટકે, વાત
 કરે કર ભટકે; અંચળ ગતિએ ચાલે ચટકે, સર્જન સહુને ઘણું
 ખટકે. સુણજો ૧૧ કેઇક કુળખંપણ કામિનીયો, શ્વશુર બાપનું
 બોળે; બેહુ લોકનું કાજ બગાડે, વ્રતને રણમાં રોળે. સુણજો
 ૧૨ કુસતીઓ કલંક લગાડે, ગુણ આરામ ઉભાડે; સન્નનને
 સંતાપ પમાડે, સૂતા શત્રુ જગાડે. સુણજો ૧૩ નિર્લાજ નિર્ગુણ
 નાક વહુણી, વાટે ઘાટે વિગોવાશે; શિયળ થકી સંપૂર્ણ થાશે,
 સુર નર તસ ગુણ ગાશે. સુણજો ૧૪ કાચ તે સાચ કદી નવિ
 હોવે, રત્નજ્યોતિ નહિં ઝાંખી; સત્યવંતીના અવગુણ દાખી,
 જીવતી ગળે કોણ માખી. સુણજો ૧૫ સોને સ્યામ ન લાગે
 સજની, પરમેશ્વર છે સાખી; મુક્તિ તણા અલિલાખી થઇને,
 શિયલ રસ લ્યો આખી. સુણજો ૧૬ જ્ઞાતાધ્યયને ષોડશ વાસે,
 કૃત્તેપુર ઉલ્લાસે, પૂજ્ય પુનજી સ્વામી પસાયે, જોડી ઋષિ
 બોડીદાસે. સુણજો ૧૭

૨૩ સ્ત્રીના અવગુણની સજ્ઞાય.

ધન્ય જે પુરૂષ નારી તજે, બઉ હું તેહને બલિહારી રે;
 શિયલ ગુણે રંગે રમે, તેહની ગતિ મોક્ષ દુવારી રે. ધન્ય ૧
 નારો કૂડ કપટની કોથળી, નારી વિષયા તે સર્પની ભારી રે;
 નારી મોહતણી છે વેલડી, નારી રનેહતણી કરનારી રે. ધન્ય ૨

વારે વારે કૌણિકને કહે, એક હાર હાથીની વાત રે;
 દશ બાંધવ નરકે ગયા, એ તો નારી તણા અવદાત રે. ધન્ય૦ ૩
 એક હાર હાથીને કારણે, માંડ્યો અન્યાયી યુદ્ધ રે;
 છવ ઘણા નરકે ગયા, તે તો નારી તણી એ બુદ્ધ રે. ધન્ય૦ ૪
 એક પદ્માવતીના વેણથી, મુવા એક કોડ એંશી લાખ રે;
 પંચમ અંગે તથા વળી, સૂત્ર નિરયાવલિની સાખ રે. ધન્ય૦ ૫
 નારી નવ નવા વેશ બનાવતી, નારી પાડે નરકનો બાંધ રે;
 નારી કૃણ દેખાડે દુર્ગતિતણાં, નારી પાપ પડલેનો બાંધ રે. ધન્ય૦ ૬
 લાખ તણો નર અતિ ભલો, તે તો કોડી મૂલ્ય વેચાય રે;
 એક નારીના સંગથી, તે તો મરીને નરકે ભાયરે. ધન્ય૦ ૭
 નારી એકણને રીઝાવતી, એકણ શું કરતી સંગ રે;
 નારી એકણને લલચાવતી, નારી કરતી અતિઘણા રંગરે. ધન્ય૦ ૮
 નારી રૂપ તણી છે દીવડી, કામી નર તેહ પતંગ રે;
 પ્રહ્લદત્ત ચક્રી નરકે ગયો, તે તો ભોગતણો કરી સંગરે. ધન્ય૦ ૯
 નારી અબળા નામ ધરાવતી. પણ સબળાને સમબલે રે;
 નારી હરિ હર પ્રહ્લા સારિખા, તેને ધ્યાન થકી ચુકાવે રે. ધન્ય૦ ૧૦
 નારો મોહ તણી છે વેલડી, સુરીકંતા દેખો નામ રે;
 જેણે ઝેર દીધું ભરતારને, નારી પાપ તણું છે ઠાગ રે. ધન્ય૦ ૧૧
 બુઝો શામા રાણીના કેણથી, ચાર સો નવાણું પરિવાર રે;
 સિંહરાજાએ ખાળીયો, દુઃખ વિપાકે અધિકાર રે. ધન્ય૦ ૧૨
 રાણી કેકઠએ વર માગીયો, રાજા દશરથની પાસ રે;
 ભરતને રાજ્ય અપાવ્યું પછી, રામ ગયા વનવાસ રે. ધન્ય૦ ૧૩
 મૂર્ખનખા આડી ખાવા ગર્જ, રાજા રાવણની પાસ રે;
 તેણે કરી સીતા અપહરી, રાવણ લંકાતણો વિનાશ રે. ધન્ય૦ ૧૪

જરાસંધની દીકરી, રાજા કંસતણી ઘર નાર રે;
 જીવજસાના કેણથી થયો, કુળ તણો સંહાર રે. ધન્ય૦ ૧૫
 નારી સ્ત્રી રત્ન જાણીએ, ચોસઠ હજારમાં શિરદાર રે;
 શાંતિ કુંથુ અરનાથે તણ, હું જાઉં તેહની બલિહારીરે. ધન્ય૦ ૧૬
 નેમિનાથ જખૂએ તણ, તે તો ઉત્કૃષ્ટા પ્રહારી રે;
 ઇષ્ટ લવમાં મુગતિ ગયા, તેનો સૂત્રે છે વિસ્તાર રે. ધન્ય૦ ૧૭
 જેવો રે રંગ પતંગનો, તેહવો નારીનો સંગ રે;
 એવું જાણીને છોડજો, મુનિ માણેક કહે ઉછરંગ રે. ધન્ય૦ ૧૮

૨૪ શિયલની સજ્જાય.

ધન્ય ધન્ય તે દિન માહરો. એ દેશી.

શીયલ સમું વ્રત કેા નહીં, શ્રી જિનવર લાખે રે;
 સુખ આપે જે શાશ્વતાં, દુર્ગતિ પડતાં રાખે રે. શિયલ૦ ૧
 વ્રત પચ્ચખખાણુ વિના જીવ્યો, નવ નારદ જેહ રે;
 એક જ શિયલ તણે ખજો, ગયાં મુગતિ તેહ રે. શિયલ૦ ૨
 સાધુ અને શ્રાવક તણાં, વ્રત છે સુખદાયી રે;
 શિયલ વિના વ્રત જાણજો, કુશ કાશ સમ ભાઈ રે. શિયલ૦ ૩
 તરૂવર મૂળ વિના જિસ્યો, ગુણ વિણ લાલ કમાન રે;
 શીયલ વિના વ્રત એહવું, કહે વીર ભગવાન રે. શિયલ૦ ૪
 નવ વાડે કરી નિર્મળું, પહેલું શિયળ જ ધરજો રે;
 ઉદય રત્ન કહે તે પછી, વ્રતનો ખપ કરજો રે. શિયલ૦ ૫

૨૫ શિયત વિષે શિખામણની સજ્જાય-

(દાળ પહેલી).

સુણ સુણ પ્રાણી શીખડી, લંપટ શું લોભાણો રે;
 લલનાશું લાગી રહ્યો, વદન ભેદ વિકળાણો રે. નાં ૧
 નારીને નિરખી રખે, બાણો ચંપકકળી એ કુલી રે;
 સમભે વિષની વેલડી, મત રહે તિણ પર ઝુલી રે. નાં ૨
 ક્ષણ રોવે ક્ષણમેં હસે, ક્ષણ વળી વિરહે પ્રભાણે રે;
 પ્રીત ધરે ક્ષણ પાપિણી, ક્ષણ વળી રોષ દેખાડે રે. નાં ૩
 જન પૂછે તવ બારને, કહે મુજ બાંધવ એહો રે;
 સુંસ કરી અતિ આકરા, કુડ કપટનો એહો રે. નાં ૪
 સમભવે કરી સાન શું, કેને નયનની સાને રે;
 પગની ગતિ સાને કરી, વચન તણે અનુમાને રે. નાં ૫
 મુખ મરડીને કોઈ શું, વાત કરે વિષયાળી રે;
 પાડી પુરૂષને પાસમાં, દેઈ મીટ ને ચાલી રે. નાં ૬
 ધન વીર્ય ચિત્ત રૂપની, હરિણાક્ષી હરનારી રે;
 કામિની સરખી કેા નહીં, ધરતીમાં ધૂતારી રે. નાં ૭
 જેહવી ચંચળ વીજળી, ચંચળ કુંજર કાનો રે;
 ચંચળ વાન સંધ્યા તણો, ચંચળ પીપળ પાનો રે. નાં ૮
 જેહવો રંગ પતંગનો, જેહવી બાદળ છાંહો રે;
 નેહ ઇંચો નારી તણો, જેહવી કાયર બાંહો રે. નાં ૯

ઢાલ ખીજી.

દેશી નારાયણની.

અથિર મૂછ ઉઢર તણી રે, અથિર જ્યું ઠારનો ત્રેહ
 પ્રાણીડા ! વજે છખીલડી જી. મુગ્ધ કિશ્યું મોહી રહ્યો રે, અથિર તો
 નારીનો નેહ પ્રાં વં ૧ કામિની પુલી કેલશી રે, રખે મન
 સમજે એમ પ્રાં વં કાંકચના કાંટા જીસી રે, જાણે કૌચી
 જેમ પ્રાં વં ૨ એકને મૂકી આદરે રે, વળી ખીજનો સંગ
 પ્રાં વં ખીજથી ત્રીજે જીએ રે, જેહના નવ નવ ઢંગ પ્રાં
 વં ૩ નિજ સ્વારથ અણપૂગતે રે, વહન કરી રે વિકરાલ પ્રાં
 વં પ્રીતિ પુરવની મૂકીને રે, દે મુખમાંથી ગાળ પ્રાં વં ૪
 જોયા વિષુ જિમતિમ લવે રે, નારી નિહુર નિટોલ પ્રાં વં
 લવતી થણુ લાજે નહીં રે, બોલે હલકા બોલ પ્રાં વં ૫
 કદિય ન હોયે કેહની રે, નીચ નારીની જાત પ્રાં વં વિશ્વાસ
 કરે જે તેહનો રે, તેનો કરે તે ઘાત પ્રાં વં ૬ વિષય થકી
 વિષ દેધને રે, સૂરિકંતારે નાર પ્રાં વં પતિ પરદેશી મારિયો
 રે, જોજો કામ વિકાર પ્રાં વં ૭ દીધેશું લાંપટી કરે રે,
 પાપવેલી પ્રભૂત પ્રાં વં લાખમાંહે પરજાલિયોરે, ચુદ્ધણીએ
 નિજપૂત પ્રાં વં ૮ હંસ વચ્છ નિજપુત્રને રે, હંસાવલિએ
 હેજ પ્રાં વં પ્રાર્થના કરી લોકની રે, દેખી કરૂણા તેજ પ્રાં
 વં ૯ કુમરી કહેણુ માન્યું નહીં રે, કરિયો પ્રાર્થના ભંગ પ્રાં

૧૦ આપીં સુતને આપદા રે, બૂઓ રમણીના રંગ પ્રાં ૧૦ ૧૦
લીલાવતીએ પ્રાર્થિયો રે, વિક્રમ ચરિત્ર નિજ ભત પ્રાં ૧૦
અંમ વલ્લરી આપણું રે, દિયું દુઃખ સુતની માત પ્રાં ૧૦ ૧૧

ઢાલ ત્રીજી.

જંબૂદ્વીપના ભરતમાં-એ દેશી.

વિરૂવી તો વાઘણ જેસી, વીંછણ જેહવી રે; સાપણી શાકિ-
ણીથી ખૂરો, નાનો છે એહવી રે. નારી ભુંડી. ૧. ઝટકી રે મટકી
છેહ દે, એહવી બાણી ભૂલો રે; વિકસિત વદન તુમ દેખીને,
મત બણો મુખ દૂલો રે. નારીં ૨. ઇત્યાદિક અવગુણ ઘણા, બાણી
ધરજે શીલો રે; પ્રાણીયડા મુણ શિયલથી, લહિયે અવિચલ લીલો
રે. નારીં ૩ એક મૂરખ માખી પરે, મધુએ જિંમ વિંટાય રે;
ભમર સારીખા બાણુ તો, રસ લેઇ દૂર થાય રે. નારીં ૪. શેઠ
મુદર્શન આરિખા, જંબૂ વચર કુમારો રે; નારીને વસ નવિ
પડયા, તે મહોટા બૂઝારો રે. નારીં ૫. બલિહારી હું તેહની,
ચરણ ચરણ મુઝ તેહનું રે; પાતક સર્વ પખાલીએ, ધ્યાન ધરી
વલી એહનું રે. નારીં ૬. કામિની કળ કિંપાકશી, જ્ઞાનસાગર
એમ લહીએ રે; તન મન ચપલ ત્રિયા તણાં, બાણી અલગા
રહિયે રે. નારીં ૭.

૨૬ શ્રી સોળ સતીઓની સજ્જાય.

(દેશી ચોપાઇની)

સોળ સતીનાં લીજે નામ, જિમ મન વંછિત હોયે કામ;
 ભગતિ ભાવ અતિ આણી ઘણો, ભાવ ધરીને ભવિયણ સુણો. ૧
 પ્રાહ્લી ૧ અંદનખાળા ૨ નામ, રાજમતી ૩ દ્રૌપદી ૪ અભિરામ;
 કૌશલ્યા ૫ ને મૃગાવતી ૬, સુલસા ૭ સીતા ૮ એ મહાસતી. ૨
 સતી સુભદ્રા ૯ સોહામણી, પોળ ઉઘાડી અંધ તણી;
 શિવા ૧૦ નામ જયો ભગવતી, જગીશ આપે કુંતી ૧૧ સતી. ૩
 શ્મીલવતી ૧૨ શીલે શોભતી, ભજો ભાવે એ નિર્મળ મતિ;
 દમયંતી ૧૩ પુષ્પચૂલા ૧૪ સતી, પ્રભાવતી ૧૫ ને પદ્માવતી ૧૬. ૪
 સોળ સતીનાં નામ ઉદાર, ભણતાં ગુણતાં શિવ સુખ સાર;
 શાકિની ડાકિની વ્યંતર જેહ, સતી નામે નવિ પ્રભવે તેહ. ૫
 આધિ વ્યાધિ સવિ જાયે રોગ, મન ગમતા સવિ પામે ભોગ;
 સંકટ વિકટ સવિ જાયે દૂર, તિમિર સમૂહ જિમ ઉગે સૂર. ૬
 રાજ ઋદ્ધિ ઘર હોયે ખડુ, રાય રાણા તે માને સદુ;
 વાચક ધર્મવિજય ગુરુરાય, રતનવિજય ભાવે ગુણ ગાય. ૭

૨૭ અસજ્જાય વારક સજ્જાય.

ઢાળ ચોપાઇની.

પવયણ દેવી સમરી માત, કહીશું મધુરી શાસન ત્વાત;
 ધર્મ આશાતન વર્ણ કરો, પુણ્ય ખજાનો પોતે ભરો. ૧
 આશાતન કહીયે મિથ્યાત, તસ વર્જન સમકિત અનદાત;
 આશાતન કરવા મન કરે, દીર્ઘ ભવ દુઃખ પોતે વરે. ૨

અપવિત્રતા આશાતન મૂલ, તેહનું ધર ઋતુવંતી પ્રતિકૃત;
 તે ઋતુવંતી રાખો દૂર, જો તુમે વાંછો સુખ ભરપૂર. ૩
 દર્શન પૂજા અનુક્રમે ઘટે, ચારે સાતે દિવસે મટે;
 પર શાસન પણ ઇશ સદૃષ્ટે, ચારે શુદ્ધ હોયે તે કહે. ૪
 પહેલે દિન ચંડાલણી કહી, બીજે દિન બ્રહ્મધાતિની સહી;
 ત્રીજે દિન ધોખણ સમ બાણ, ચોથે શુદ્ધ હોયે ગુણ બાણ. ૫
 ઋતુવંતી કરે ધરનું કામ, ખાંડણ પીસણ રાંધણ ઠામ;
 તે અન્ને પ્રતિલાભ્યા મુનિ, સદ્ગતિ સઘલી પોતે હણી. ૬
 તેહજ અન્ન ભર્તાદિક જિમે, તેણે પાપે ધન દૂરે ગમે;
 અન્ન સ્વાદ ન હોયે લવલેશ, શુભ કરણી બાયે પરદેશ. ૭
 પાપડ વડી ખેરાદિક સ્વાદ, ઋતુવંતી સંગતિથી લાદ;
 લુંડણ લુંડણ ને સાપણી, પરભવે તે થાયે પાપણી. ૮
 ઋતુવંતી ધરે પાણી ભરે, તે પાણી દેરાસરે ચડે;
 ઐધિણીજ નવિ પામે કિમે, આશાતનથી બહુભવ ભમે. ૯
 અસજ્જાયામાં જમવા ધસે, વિચે ખેસીને મનમાં હસે;
 પોતે સવે અલડાંવી જિમે, તેણે પાપે દુર્ગતિ દુઃખ ખમે. ૧૦
 સામાયિક પડિકમણું ધ્યાન, અસજ્જાઈયે નવિ સૂઝે દાન;
 અસજ્જાઈયે જો પુરૂષ આભડે, તિણે કરસે રોગાદિક નડે. ૧૧
 ઋતુવંતી એક જિનવર નમી, તેણે કરમે તે બહુ ભવ ભમી;
 ચંડાલણી થઈ તે વળી, જિન આશાતન તેહને કળી. ૧૨
 એમ બાણી ચોખાઇ ભજો, અવિધિ આશાતન દૂરે તજો;
 જિનશાસન કિરિયા અનુસરો, જેમ ભવસાયર હેલાં તરો. ૧૩

શ્રદ્ધાહુ સેવા વિધિ સાર, અનુષ્ઠાન નિજ શક્તિ અપાર;
 દ્રવ્યાદિક દ્રવ્ય પરીહરો, પક્ષપાત પણ તોહનો કરો. ૧૪
 ધન્ય પુરૂષને હોય વિધિ ભોગ, વિધિ પક્ષારાધક સર્વિ ભોગ;
 વિધિ બહુમાની ધન્ય જે નરા, તિમ વિધિપક્ષ અદ્વૈતસંગ ખરા. ૧૫
 આસન્નસિદ્ધિ તે હોવે જીવ, વિધિપરિણામી હોયે તસ પીવ;
 અવિધિ આશાતન જે પરીહરે, ન્યાયે શિવલગ્ની તસ વરે. ૧૬

૨૮ ઋતુવંતી સંખંધી સજ્જાય.

હો વાંસલડી ! વેરણ થઇ લાગી રે મજની નારને-એ દેશી.

સુણ સોલાગી ! સુખકારી જિનવાણી મનમાં આણી. શિવ-
 સાધક જિનવરની વાણી, કેઇ તરીયા તરશે ભવી પ્રાણી, પીસ્તા-
 લીશ આગમ શુભ જાણી. સુણ ૧ તે પવિત્ર થઈને સાંભલીયે,
 અપવિત્રાઈ દૂરે કરીયે; સમવસરણમાં જિમ સંચરીયે. સુણ ૨
 અપવિત્રાઈ અલગી કરજો, ઋતુવંતી સંગતિ પરીહરજો;
 અસજ્જાઈથી દૂરે સંચરજો. સુણ ૩ દર્શન દેહરે ચોથે
 દિવસે, પડિલ્લમણુ પોસહ પરીહરશે; સામાયિક લણવું નવિ
 કરશે. સુણ ૪ ઐધિખીજ તે કીધે જાશે, જ્ઞાનાવરણીય કર્મ
 બંધાશે; સમક્રિત તેનું મૂળથી નાસે. સુણ ૫ દિન સાતે
 જિનવર પૂજીએ, નાત જાત વિષે જમવા ન જજો; વળી
 હાથે દાન નવિ દીજો. સુણ ૬ ઋતુવંતી તમે અલગી રાખો,
 ઘર કારજ કાંઈ મત લાખો; અજ પાણી શય્યા દૂર રાખો.
 સુણ ૭ ઋતુવંતી સાધુને વહોરાવે, તસ પાતકથી નરકે જાવે;

પાંચે મહાત્મત અલગાં થાવે. સુષુ૦ ૮ ઋતુવંતી બે વહાણમાં બેસે, તે પ્રવહણ સમુદ્રમાં પેસે; તોફાન ઘણેરાં તે લહેશે. સુષુ૦ ૯ મજાઠ હીંગલો થાયે કાળો, એકેન્દ્રિય દળને દુઃખ ભાળો; તેા પંચેન્દ્રિય વિશેષે ટાળો. સુષુ૦ ૧૦ શૈવાદિક શાસ્ત્રે એમ વાણી, ઋતુવંતી રાખે દૂર જાણી; વળી અસુર કુરાણે ઈમ વાણી. સુષુ૦ ૧૧ પહેલે દિન ચંડાલણી સરખી, બીજે દિન બ્રહ્મઘાતિની નિરખી; ત્રીજે દિન ધોખણી પરખી. સુષુ૦ ૧૨ ખાંડણ પીસણ રાંધણ પાણી, તસ ફરસે દુઃખ લહે ખાણી; જ્ઞાનીને હોય જ્ઞાનની હાણી. સુષુ૦ ૧૩ સૂત્ર સિદ્ધાંત મંત્રજ નાહિં ફળે, અસજ્જાયે આશાતના સખળે; પહોર ચોવીશ પછી એહ વિમળે. સુષુ૦ ૧૪ આશાતના અસજ્જાયની દાખી, મુનિ રતનવિજયે ગુરૂ સાખી; એ ધર્મકરણી સાચી લાખી. સુષુ૦ ૧૫.

૨૯ ઋતુવંતી સંબંધી સજ્જાય.

સરસતી માતા આદિ નમીને, સરસ વચન દેનારી;
અસજ્જાયનું સ્થાનક બોલે, ઋતુવંતી જે નારી, અળગી રહેજે.
ઠાણાંગસૂત્રની વાણી, કાને સુણજે..... એ આંકણી. ૧
મોટી આશાતના પુલવતીની, જિનજીએ પરકાશી;
મલ્લિનપણું જે મન નવિ ધારે, તે મિથ્યામતિ વાસી. અળગી ૨
પહેલે દિન ચંડાલણી સરખી, બ્રહ્મઘાતી વળી બીજે;
પર શાસન કહે ધોખણ ત્રીજે, ચોથે શુદ્ધ વદીજે. અળગી ૩
ખાંડો પીસી રાંધી પિડને, પરને લોખન પીરસે;
સ્વાદ ન હોવે પટરસ પોષે, ઘરની લક્ષ્મી બસે. અળગી ૪

ચોથે દિવસે દર્શન સૂએ, સાતે પૂજા લણીએ;
 ઋતુવંતી મુનિને પડિલાલે, સદ્ગતિ સઘળી હણીએ. અળગીં ૫
 ઋતુવંતી પાણી ભરી લાવે, જિનમંદિર જળ આવે;
 બોધિથીજ નવિ પામે ચેતન, બહુલ સંસારી થાવે. અળગીં ૬
 અસજ્જાયમા જમવા બેસે, પાંતી વિચે મન હર્ષે;
 જ્ઞાતિ સવે અભડાવી જીમતી, દુર્ગતિમાં ઘણું ભમશે. અળગીં ૭
 સામાયિક પડિકમણું ધ્યાને, સૂત્ર અક્ષર નવિ જોગી;
 કેાઈ પુરૂષને નવિ આલડીએ, તસ ફરસે તનુ રોગી. અળગીં ૮
 જિન મુખ જોતાં ભવમાં ભમીએ, ચંડાલિણી અવતાર;
 ભુંડણુ લુંડણુ સાપણુ હોવે, પર ભવમાં ઘણી વાર. અળગીં ૯
 પાપડ વઠી ખેરાદિક ફરસી, તેહનો સ્વાદ વિણાસી;
 આતમનો આતમ છે સાખી, હિયડે જો ને તપાસી. અળગીં ૧૦
 ઇમ જાણી ચોપાઈ ભજીએ, સમકિત કિરિયા શુદ્ધિ;
 ઋષભવિજય કહે જિનઆણાથી, વહેલી વરસો સિદ્ધિ. અળગીં ૧૧

૩૦ સ્ત્રીને શિખામણુ.

મંદાકાંતા છંદ.

બહાલી બેની ! પતિ રિઝવતી, સુંદરી તેહ સ્મચી;
 વાતે વાતે પતિ પજવતી, પાપિણી એ પિશાચી;
 જેને અપ્યું તન જીવન તે, સ્વામીના મુખ દુઃખે,
 રાચી રેવું મન વચન ને, કાય એકત્ર ચોગે. ૧
 સ્વામી સાચું ભૂષણુ ગણવું, સર્વ છે તાસ પ્રેમે,
 સોને દાંકી પ્રીત ન પતિની, ધિક્ક એ હેમ ખેમે;

પ્રેમે પૂજે સુમત્ત પ્રમદા, સ્વામીને સ્વર્ગ આપે,
 આ સંસારે વિષમ પથના, તાપ સંતાપ કાપે. ૨
 દેવી સીતા જનક તનયા, કાં ગયા રામ સાથે.
 તારા દેવી પતિ વચનથી, થાય વેચાણ હાથે;
 ત્યાગી તોયે ભીમક તનયા, સ્વામીને મેળવે છે,
 એ દષ્ટાંતો ભગિની તમને, શું કહો કેળવે છે. ૩

૩૧ શ્રી સિદ્ધાયળનો પંદર તિથિ.

(વિમલગિરિ રગરસે સેવો, ત્રિભુવન તીરથ નહીં એવો, વિમલ)

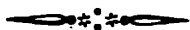
પ્રથમ જિનેશ્વર પદ ભજીએ, કે મોહ માન મનશું
 તજીએ, કે ધર્મધ્યાન પથે મજીએ, સિદ્ધાયળ સમરણ નિત્ય
 કીજે; કે અનુભવ અમૃત રસ પીજે. સિદ્ધાં ૧ પડવાએ પર
 ગુણ લીજે; કે દાન સુપાત્રે નિત્ય દીજે; કે તો જગમાં બહુ
 જસ લીજે, સિદ્ધાં ૨ બીજે બીજું સહુ બણે, કે અંતર
 ધ્યાન પ્રભુ આણે; કે તો સહેજે શિવસુખ માણે, સિદ્ધાં ૩
 ત્રીજે ત્રિભુવન જિન રાયા, કે નાલિ રાયા કુળ દીપાયા; કે
 માતા મરૂદેવી બયા. સિદ્ધાં ૪ ચોથે ચાર ગતિ વારી, કે સકલ
 જીવના હિતકારી; કે આપ તર્યા પ્રભુ પર તારી, સિદ્ધાં ૫
 પાંચમે પાંચ પ્રમાદ તજીએ, કે પંચ પરમેષ્ઠીને ભજીએ; કે
 શિવમાળા વરવા મજીએ, સિદ્ધાં ૬ છઠ્ઠે છ કાયને પાળો, કે
 છએ દ્રવ્ય ગુણ અજવાળો; કે ચેતનના ગુણ સંભાળો, સિદ્ધાં
 ૭ સાતમે સાતે ભય વારી, કે અખંડ રૂપ પ્રભુ પદ ધારી; કે
 ભવિજન ભજતાં સુખકારી, સિદ્ધાં ૮ આઠમે આઠ કર્મ તજીએ,

કે મદ આઠે તજ પ્રભુ લજીએ; કે તો શિવમંદિર જઈ ગજીએ,
 સિદ્ધાં ૯ નોમે નવવિધ વ્રત લહીએ, કે નવપદ ધ્યાને લીન
 રહીએ: કે સત્ય વચન મુખથી કહીએ, સિદ્ધાં ૧૦ દશમે
 દશવિધ યતિ ધરમે, કે દશ દિશિ વારી રહો ધરમે, કે નિજ
 ધારી ન રહો પરમે, સિદ્ધાં ૧૧ એકાદશ પડિમા વહીએ,
 કે મૌન કરી મુખ વ્રત લહીએ; એકાદશી મહિમા બહુ કહીએ,
 સિદ્ધાં ૧૨ બારશે બાર વ્રતધારી, કે દેશ વિરતિ ગુણ અધિ-
 કારી; કે અંરિહંત ગુણ જાઉં વારી, સિદ્ધાં ૧૩ મેરૂતેરશ
 મનમાં ધરીએ, કે કાઠીયા તેર દૂર કરીએ; કે તો અષ્ટ સિદ્ધિ
 નવ નિધિ વરીએ, સિદ્ધાં ૧૪ ચૌદશ સહુ તિથિમાં વડીએ,
 કે મોહ રાય સન્મુખ લડીએ; કે ચૌદમે ગુણકાણે ચડીએ,
 સિદ્ધાં ૧૫ પુનમે પૂરણ તિથિ કહીએ, કે સિદ્ધગિરિ મહિમા
 બહુ લહીએ; કે ઋષલ જિન સનમુખ રહીએ, સિદ્ધાં ૧૬
 સંવત યોગણી વીશમાંહે, મહા શુદ્ધી પંચમી ગુણ ગાયે; કે
 પાલીતાણા પુરમાં કાયે, સિદ્ધાં ૧૭ શા. દીપચંદ સુત સવાઈ,
 વીરચંદસિંહ બેહુ લાઈ; કે તસ આચડથી તિથિ ગાઈ, સિદ્ધાં
 ૧૮ અહોનિશ સમરૂં ગિરિરાયા, કે મયા કરી દરશન પાયા;
 કે લાઈચંદ ગિરિ ગુણ ગાયા, સિદ્ધાં ૧૯

૩૨ બાર માસનું ગીત.

કાર્તિકે કુંજરને કાને, કે ડાલ અણી કપટી ધ્યાને; કે તન
 ધન જોખન એમ બાણે, રસીલો ધર્મ સદા કરીએ, કે જિનજીના
 વચન હૃદય ધરીએ, કે પ્રભુજીના વચન હૃદય ધરીએ, રસીલો
 ધર્મ સદા કરીએ. ૧. માગથરે મનુષ્યપ્રજા પામી, કે આરાધો

અંતર બમી, કે શિવ રમણીના સુખકામી; રસીલો ધર્મ સદા કરીએ, કે જિનજીના વચન હૃદય ધરીએ, કે પ્રભુના વચન હૃદય ધરીએ, રસીલો ૨. પોષે શોષ કરો મનમાં, કે ધ્યાન ધરો વસીને વનમાં, કે નથી બાણતો બાણું ક્ષણમાં; રસીલો ૩ માહે રે તું તો મોહ્યો પરનારી, કે બાંધ્યાં કર્મ ઘણાં ભારી, કે બાળ સર્વ ગયો હારી; રસીલો ૪ કાગણ ફેરા નવિ ફરીએ, કે જીવદયા દિલમાં ધરીએ, કે અજરામર પદવી વરીએ; રસીલો ૫ ચૈતરે તમે ચિત્તમાં ધારો, સ્વાર્થનો સર્વ પરિવારો, અંતે કોઈ નથી તારો; રસીલો ૬ વૈશાખે વય થઈ છે પાકી, હાથ પગ ને કાયા થાકી, કેના કાકા ને વળી કાકી. રસીલો ૭ જેઠે રે વેઠ તજો ધરની, કે ચાડી ચુગલી તજો પરની, આગળ વાતો છે રણની; રસીલો ૮ આષાઢ આશા મન મોટી, કે કાયાની માયા સર્વ ખોટી, કે કાળ ઓચિંતો ધરશે ચોટી; રસીલો ૯ શ્રાવણે સફગુરૂને સેવો. કે ભજીએ દેવાધિદેવો, કે જેમ પામો મુક્તિ મેવો; રસીલો ૧૦ ભાદરવે મનમાં આણી, આપ સમાન સર્વે બાણી, કે શિવરમણીના સુખ માણી; રસીલો ૧૧ આસો એ આત્માને દમીએ, શ્રાવકના વ્રતમાં રમીએ, કે નરક નિગો-દમાં નવિ ભમીએ; રસીલો ૧૨ સકલ પડિતમાં જસવાયા, શેઠ મલુકના ગુરૂ રાયા, સાધુ શ્રાવકના ગુણ ગાયા; રસીલો ૧૩

૩૩ શ્રી મુંબઈ ભાયખાલાનું સ્તવન.

(શ્રાવણ વરસે રે સ્વામી.....એ દેશી)

સુખકર સાહેબ રે પામી, પ્રથમ રાય વિનિવ્રાનો સ્વામી;
કંચન વર્ષી રે કાયાં, લામી મનમોહન સાથ માયા. કં ૧

ક્ષીરોદ્ધકના રે પાણી, સુર તરે કુળ સુર આપે આણી;
 ત્રાસી લાખ પૂર્વ રંગ રસીયા, લાખ પૂર્વ સમતામાં વસીયા. કં ૦ ૨
 શિવ નીસરણી રે થાપી, તેણે સિદ્ધાચળ યાત્રા વ્યાપી;
 બાકી ફરસન રે બાણું, નાથજી આવ્યા પૂર્વ નવાણું. કં ૦ ૩
 નામ યુગાદિ રે જપતાં, દશ હજાર મુનિ મલપતાં;
 સંજમ સ્થાનક રે વરીયા, અષ્ટાપદ અનશન ઉચ્ચરીયા. કં ૦ ૪
 યોગ નિરોધે રે ત્રાસી, પરિશાટન પંચાસી નાસી;
 પૂર્ણાનંદી દુગ ઉપયોગે, સુખીયા શિવ રમણી સંભોગે, કં ૦ ૫
 દિલ ભર કરતા રે દેવા, સુંદર તસ પડિમાની સેવા;
 અહોનિશ દેવ રહે અનુચરમાં, ઋષભદેવ શ્રીરાજનગરમાં. કં ૦ ૬
 ચિંતે દેવા રે મનમાં, વસીયે ક્રીડા કારણ વનમાં;
 ભૂતલ સમતાં રે દીઠો, મુંબઈ ખંદર ખાગ ગરિકો, કંચન ૦ લાગી ૦ ૭
 ઇંડાં નિત્ય ક્રીડા રે કરીએ, મનમોહન મોટે મંદિરીએ;
 પ્રભુને પ્રીતધરી પધરાવું, ખાગનો કર્તા શેઠ જગાવું. કંચન ૦ લાગી ૦ ૮
 શેઠ અમીચંદ સાકરચંદ, તસ કુળદીપક મોતીચંદ,
 શ્રીશુભ વીર સુખે નિત્ય સુતા, સ્વપ્ને સુર સંદેશો દેતા. કંચન ૦ લાગી ૦ ૯

૩૪ અથ ગુંહલી.

ચતુરા ચતુરી ચાલશું રે, ચાલી ચોખે ચીરે, હાં હાં રે
 ચાલી ચોખે ચીરે, સાથ સાહેલી સંચરે રે; સરોવરને તીરે,
 હાં હાં રે સરોવરને તીરે, જળ ભરતાં જિન સાંભર્યા રે,
 વિકસ્યું મન વીરે, હાં હાં રે વિકસ્યું મન વીરે, ભાજન સવિ

ભૂદી અર્ધ રે, તણ ભરીયાં નીરે, હાં હાં રે તણ ભરીયાં નીરે.
 ૧. ચંપા વનમાં સમોસર્યા રે, પ્રભુ નયણે દીઠા, હાં હાં રે
 પ્રભુ નયણે દીઠા, સરસ સુધારસ કુંડથી રે, મને લાગ્યા મીઠા,
 હાં હાં રે મને લાગ્યા મીઠા, કોણિક સામેયું સજી રે, તેણી
 વેળા આવે, હાં હાં રે તેણી વેળા આવે, પ્રભુ ચરણે પ્રેમે કરી
 રે, નિજ શીષ નમાવે, હાં હાં રે નિજ શીષ નમાવે. ૨. સિંહા-
 સન બેઠા પ્રભુ રે, પગ બાજેઠ થાપી, હાં હાં રે પગ બાજેઠ
 થાપી; બેઠા ખુરશી આસને રે, આસન સુખદાયી, હાં હાં રે
 આસન સુખદાયી, સંઘાચારની બાબ્યમાં રે, એ પાઠ વદંતાં, હાં
 હાં રે એ પાઠ વદંતાં, જોગ મુદ્રા કર ધરી રે, પ્રભુ દેશના
 દેતાં, હાં હાં રે પ્રભુ દેશના દેતાં. ૩. માલવકેશી રાગશું રે,
 સુણે પર્ષદા બાર, હાં હાં રે સુણે પર્ષદા બાર, આઠક અક્ષત
 ઉજળા રે, બળિ રાય ઉછાળે, હાં હાં રે બળિ રાય ઉછાળે, અધર
 પડતાં તે લહીરે. માદળીએ ઘાલે, હાં હાં રે માદળીએ ઘાલે;
 અશિવાદિક તસ ધર થકી રે, ઉપદ્રવ ટાળે, હાં હાં રે ઉપદ્રવ
 ટાળે. ૪. આગંતુક પટ માસનો રે, વળી રોગ હરીજે, હાં
 હાં રે વળી રોગ હરીજે, બળિકેરા ગુણુ આવશ્યક રે, નિર-
 ભુગતે સુણીજે, હાં હાં રે નિરભુગતે સુણીજે, એણે અવ-
 સર પદ્માવતી રે, વળી ધારણી રાણી, હાં હાં રે વળી ધારણી
 રાણી, બક્ષિત ભરી વિનયે કરે રે, વળી ધુંધટ તાણી, હાં હાં રે
 વળી ધુંધટ તાણી. ૫. ગુંહલી કરી ચિત્ત ચોકમાં રે, મતિ
 ચારે હઠાવે, હાં હાં રે મતિ ચારે હઠાવે, સખી ઉભી ટોળે
 મળી રે, તિહાં ગુંહલી ગાવે, હાં હાં રે તિહાં ગુંહલી ગાવે,
 જિનમુખચંદ્ર કિરણ થકી રે, નિજ નયણ ઠરાવે, હાં હાં રે

નિજ નયણ ઠરાવે, મુક્તાફળ હાથે ધરે રે, શુભ વીર વધાવે,
હાં હાં રે શુભ વીર વધાવે. ૬.

૩૫ શ્રી તપ પદ પૂજા.

(દુહા)-દ્રઢપ્રહારી હત્યા કરી, ક્રીધાં કર્મ અઘોર;

પણ તપના પરભાવથી, કાઢયાં કર્મ કઠોર. ૧

દાળ. (પુરુષોત્તમ સમતા છે તાહુરા ઘટમાં. એ દેશી.)

તપ કરીએ સમતા રાખી ઘટમાં, તપ કરીએ સમતા રાખી ઘટમાં;
તપ કરવાલ કરાલ લે કરમાં, લડીએ કર્મ અરિભટમાં, તપ૦ ૧

ખાવત પીવત મોક્ષ જે માને, તે સિરદાર બહુ જટમાં, તપ૦ ૨
એક અચરિજ પ્રતિશ્રોતે તરતાં, આવે લવસાયર તટમાં, તપ૦ ૩

કાળ અનાદિકો કર્મસંગતિયે, જીઉ પડીયો જ્યું ખટપટમાં, તપ૦ ૪
તાસ વિયોગ કરણ એ કરણું, જેણે નવિ ભમીએ ભવતટમાં, તપ૦ ૫

હોયે પુરાણા તે કર્મ નિર્જરે, એ સમ નહીં સાધન ઘટમાં, તપ૦ ૬
ધ્યાન તપે સવિ કર્મ જલાઈ, શિવવધૂ વરીએ ઝટપટમાં, તપ૦ ૭

(દુહા)-વિદ્ય ટળે તપ ગુણ થકી, તપથી જાય વિકાર;

પ્રશંસ્યો તપ ગુણ થકી, વીરે ધન્યો અણગાર. ૧

(દાળ)-(સત્ત્વા સાંઈ હો, ડંકા જોર બળયા હો. એ દેશી.)

તપસ્યા કરતાં હો, ડંકા જોર બળયા હો. એ આંકણી.

ઉજમણાં તપ કેરાં કરતાં, શાસન સોહ ચઢાયા હો;

વીથં ઉદ્ધાસ વધે તેણે કારણ, કર્મ નિર્જરા પાયાં, તપ૦ ૧

અડ ત્રિદિ અણિમા લલિમાદિક, તિમ લલિધ અડવીસા હો;
 વિષ્ણુકુમારાદિક પરે જગમાં, પામત જયંત જગીશા, તપ૦ ૨
 ઔતમ અષ્ટાપદ ગિરિ ચઢીયા, તાપસ આહાર કરાયા હો;
 જે તપ કર્મ નિકાચીત તપવે, ક્ષમા સહિત મુનિ રાયા, તપ૦ ૩
 સાડા બાર વર્ષ જિન ઉત્તમ, વીરજી ભૂમિ ન ઠાયા હો;
 ઘોર તપે કેવળ લલ્યા તેહના, પદ્મવિજય નમે પાયા, તપ૦ ૪

૩૬ વૈરાગ્ય સંબંધી સ્તવન.

પરલોકે મુખ પામવા જિણુંદજી, કર સારો સંકેત રે,
 માયા તોરી લાગી રે જિણુંદજી; હજી બાજી છે હાથમાં જિણુંદજી,
 ચેત ચેત નર ચેત રે, માયા તોરી લાગી રે જિણુંદજી; આશા
 કરીને અમે આવીયા જિણુંદજી, લીધા વિના નહીં બાઉ રે,
 માયા તોરી લાગી રે જિણુંદજી; આ ભવોદધિ પાર ઉતારે રે,
 માયા તોરી લાગી રે જિણુંદજી; દયા લાવી સેવકને સંભારે રે,
 માયા તોરી લાગી રે જિણુંદજી. ૧. જોર કરીને જીતવું જિણુંદજી,
 ખરેખરું રજુ ખેતરે, માયા તોરી લાગી રે જિણુંદજી; દુશ્મન
 છે તુજ દેહમાં જિણુંદજી, ચેત ચેત નર ચેતરે, માયા તોરી
 લાગી રે જિણુંદજી; આશા કરીને, લીધા, માયા, આ
 ભવોદધિ, માયા, દયા, માયા. ૨. ગાફલ રહી ગમાર તું
 જિણુંદજી, ફોગટ થઇશ ક્રોધેત રે, માયા તોરી લાગી રે જિણું-
 દજી; હવે જરૂર હુશિયાર થઇ જિણુંદજી; ચેત ચેત નર ચેતરે,
 માયા તોરી લાગી રે જિણુંદજી; આશા કરીને, લીધા, માયા,
 આ ભવોદધિ, માયા, દયા, માયા, ૩. તન ધન તો તારાં

નથી જિણુંદણ, નથી પ્રિયા પરણેતરે, માયા તોરી લાગી રે
 જિણુંદણ; પાછળ સહુ રહેશે પડ્યા જિણુંદણ, ચેત ચેત નર
 ચેત રે, માયા તોરી લાગી રે જિણુંદણ; આશા કરીને, ડીધાં,
 માયાં, આ લવોદધિ, માયાં, દયાં, માયાં. ૪. પ્રાણ જશે જ્યાં પિંડથી જિણુંદણ, પિંડ ગણાશે પ્રેત રે. માયા
 તોરી લાગી રે જિણુંદણ, માટીમાં માટી મળી જશે જિણુંદણ
 ચેત ચેત નર ચેત રે, માયા તોરી લાગી રે જિણુંદણ; આશાં,
 ડીધાં, માયાં, આ લવો, માયા. દયાં, માયાં ૫. રહ્યા ન
 રાણા રાણ્યા જિણુંદણ, સુર નર મુનિ સમેત રે, માયા તોરી
 લાગી રે જિણુંદણ; આશાં, ડીધાં, માયાં, આ લવોં,
 માયાં, દયાં, માયાં, ૬. રજકણ તારા રખડશે જિણુંદણ,
 જેમ રખડતી રેત રે, માયા તોરી લાગી રે જિણુંદણ; પછી નર-
 તનુ પામીશ ક્યાં જિણુંદણ, ચેત ચેત નર ચેત રે; માયાં,
 આશાં, ડીધાં, માયાં, આં, માયાં, દયાં માયાં ૭. માટે
 મનમાં સમજીને જિણુંદણ, વિચારીને કર વેત રે, માયા તોરી
 લાગી રે જિણુંદણ; ક્યાંથી આંચો ક્યાં જવું જિણુંદણ, ચેત
 ચેત નર ચેતરે, માયાં, આશાં, ડીધાં, માયાં, આં, માયાં,
 દયાં, માયાં. ૮. શુભ શિખામણ સમજ તો જિણુંદણ,
 પ્રભુ સાથે કર હેત રે, માયા તોરી લાગી રે, જિણુંદણ; અંતે
 અવિચળ એજ છે જિણુંદણ, ચેત ચેત નર ચેત રે, માયાં, આં,
 માયાં, દયાં, માયાં ૯. કાળા દેશ મટી ગયા જિણુંદણ.
 સર્વે યનીયા શ્વેત રે, માયા તોરી લાગી રે જિણુંદણ; જોખન
 જોર જતું રહ્યું જિણુંદણ, ચેત ચેત નર ચેતરે, માયાં, આશાં,
 ડીધાં, માયાં, આં, માયાં, આં, માયાં, દયાં, માયાં

૧૦. એ નહીં જેતે પ્રથમ તો બિલ્વંદલ, પશુ વક્ષીથી હીજી
રે, માયા તોસી લાગી રે બિલ્વંદલ; મેઘ પહેલાં માળા રમે
બિલ્વંદલ; ચેત ચેત નર ચેતરે, માયા તોસી લાગી રે બિલ્વંદલ
આશા કરીને, લીધાં, માયાં, આ લવોદધિ, માયાં ૧૧, ૧૨

૩૭ શ્રી મહાવીર સ્વામીનું ગીત.

સાખી-પહેલું મંગળ વીરનું, ખીનું ગૌતમ સ્વામી,

ત્રીનું મંગળ યુલિલદનું, ચેતનું મંગળ ધર્મ.

વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસી સુણી મહારાજ અનુભવ પ્રીત જગાવી,

ત્રિગડે ખેત્રી મહારાજ વીરજીએ વાણી સુણાવી, ત્રિશલા રાણીનો નંદ, ૧

સાખી-સાધુ રહે જે દુખળા, લોક કહે સીદાયા;

જેણે દુઃખ દીઠાં પાછલાં, હવે તે કેમ માતા થાય.

વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસીં, ત્રિગડે, ત્રિશલાં ૨

સાખી-ખુદ્યુ તો ધરતી ખમે, વાયુ ખમે વનવાસ;

કઠણ વચન સાધુ ખમે, એ તો ઘરે ઘરે એયરી જાય.

વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસીં, ત્રિગડે, ત્રિશલાં ૩

સાખી-સાધુ તો સુખીયા ધણા, રમતા ચારિત્ર માંહી;

તપ તપે બહુ અધુર, તબ્યા મમતા મોહ ત્રિકાર.

વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસીં, ત્રિગડે, ત્રિશલાં ૪

સાખી-પપો તો થરખેા નહીં, હદો પ્રિયો દર;

લલા શું લાખી રહ્યો, નમો કીધો હજુર.

વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસીં, ત્રિગડે, ત્રિશલાં ૫

સાખી-પાંચે ભૂલ્યો ચારે ચૂક્યો, ત્રણનું ન જાણ્યું નામ;
જગ દંઢેરો ફેરવ્યો, એ તો ખોટું શ્રાવક નામ.

વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસીં, ત્રિગડેં, ત્રિશલાં ૬

સાખી-ખારે ભૂલ્યો ચારે ચૂક્યો. છ કાર્યનું ન જાણ્યું નામ;
જગ દંઢેરો ફેરવ્યો, એ તો ખોટું શ્રાવક નામ.

વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસીં, ત્રિગડેં, ત્રિશલાં ૭

સાખી-પાપ કીધાં જીવ તેં બહુ, ધર્મ ન કીધો લગાર;
નરકે પડ્યો યમ કર ચડ્યો, કિહાં જઈ કરે પોકાર.

વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસીં, ત્રિગડેં, ત્રિશલાં ૮

સાખી-પાપ ઘડો પૂરણ ભરી, તેં લીધો શિર પર ભાર;
તે કિમ છુટીશ જીવડા, તેં ન કર્યો ધર્મ લગાર. વીરં ૯

સાખી-ઘડપણે ધર્મ થાયે નહીં. જોખન એજે જાય;
તરણપણે ધસમસ કરી, તે તો ફરી ફરી પસ્તાય. વીરં ૧૦

સાખી-સર્વ સિદ્ધાંત માંહે કહ્યું. સફળ કરો અવતાર;
હીરવિજય ગુરજી કહે, સાંભળો નર ને નાર.
વીરજીએ વાણી સુણાવી, એસીં, ત્રિગડેં, ત્રિશલાં ૧૧

૩૮ શ્રી સમવસરણુનું સ્તવન.

જુમખડાની દેશી.

ત્રિશલા નંદન વંદીએ રે, લહીએ આનંદ કંદ, મનોહર
જુમખડું. જુમખડાં જુખી રહ્યાં રે, શ્રી વીરજીએ ફરખાર,
મનોહર સમવસરણુ ખિરાજતા રે, એવિત સુર નર ઈશ, મનો-
હરં ૧ આવી જોખન વૃષ્ટિ કરે રે, પુણ્ય ભરે જામુ માન, મનો

મહિરયણે ભૂતલ રચે રે, જ્યંતરના રાજાન, મનો૦ ૨ કનક
 કોશીયા રૂપા ગઢે રે, રચે ભુવનપતિ ઇશ, મનો૦ રતન કનક
 મઢે ભેતિપી રે, મણિ રતને મુર ઇશ, મનો૦ ૩ ભિત્તિ પૃથુલ
 તેત્રીશ ધનુ રે, એક કર અંગુલ આઠ, મનો૦; વચ્ચે તેરશે
 ધનુ આંતરે રે, ઉચી પણસે ધનુ ઠાઠ, મનો૦ ૪ પાવડીયારા
 સહસ દશ રે, પંચ પંચ પરિમાણ, મનો૦ એક કર પિહુ
 ઉચપણે રે, પ્રતર પચાસ ધનુ માન, મનો૦ ૫ ચઉ બાર તણ
 તોરણાં રે, નીલ રતનમય રંગ, મનો૦ મધ્યે મણિમય પીઠિકા
 રે, ભૂમિથી અઢી ગાઉ તુંગ, મનો૦ ૬ દીર્ઘ પૃથુલ બશે ધનુ
 રે, જિન તનુ માને ઉચ, મનો૦ ચેત્ય સહિત અશોક તરે
 રે, જિનથી બાર ગુણ ઉચ, મનો૦ ૭ ચઉ દિશે ચઉ મિંહા-
 સને રે, આઠ ચામર છત્ર બાર, મનો૦ ધર્મચક્ર સ્ફટિક
 રતનું રે, સહસ ભેયણ ધ્વજ ચાર, મનો૦ ૮ દેવછંદો
 ઇશાન ખૂણે રે, પ્રભુ વીસામા ઠામ, મનો૦ ચઉ રૂપે દીએ
 દેશના રે, લામંડલ અલિરામ, મનો૦ ૯ મુનિ વૈમાનિક
 સાધવી રે, રહે અગ્નિ ખૂણ મોબાર, મનો૦ જ્યોતિષી ભુવન-
 પતિ વ્યંતરા રે, નૈઋત ખૂણે તસ નારી, મનો૦ ૧૦ વાયુ ખૂણે
 એ દેવતા રે, મુણે જિનવરની વાણી, મનો૦ વૈમાનિક શ્રાવક
 શ્રાવિકા રે, રહે ઇશાન ખૂણે મુજણ, મનો૦ ૧૧ ચઉ દેવી અને
 સાધવી રે, ઉભી મુણે ઉપદેશ, મનો૦ તિર્યચ સહુ બીજે ગઢે
 રે, ત્રીજે વાહન વિશેષ, મનો૦ ૧૨ વૃત્તાકારે ચઉ વાવડી રે,
 ચઉરસે આઠ વાવ, મનો૦ પ્રથમ પંદરસે ધનુ આંતરે રે,
 બીજે સહસ ધનુ ભાવ, મનો૦ ૧૩ રચણ ભીંત ગઢ આંતરે
 રે, વૃત્તે ધનુચત છવીશ, મનો૦ ચઉરસે ત્રણ સહસનું રે,

ધમ શાખ દીઁએ જગદીશ, મનો૦. ૧૪ તુંબરૂ પસુહ તિહાં
 યોળીયા રે, ધૂપ ઘટી ઠામ ઠામ, મનો૦ દ્વારે મંગલ ધ્વજ
 પુતળી રે, હુંહુભિ વાજે તામ, મનો૦. ૧૫ દિવ્ય ધ્વનિ સમજે
 સહુ રે. મીઠી યોજન વિસ્તાર, મનો૦ સુણતાં સમતા સહુ-
 જીવને રે, નહીં વિરોધ લગાર, મનો૦. ૧૬ ચઉતીસ અતિશય
 વિરાજતા રે, દોષ રહિત ભગવંત, મનો૦ શ્રી જશવિજય ગુરૂ
 શિષ્યને રે, જિન પદ સેવા ખંત, મનો૦. ૧૭

૩૯ શ્રી સમવસરણના સ્તવનનો ભાવાર્થ—

શ્રી જિનેશ્વરને જે સ્થળે કેવળ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય છે.
 તે સ્થાને પ્રથમ ચોતરફથી એક જોજન સુધી પૃથ્વીને
 વાયુકુમારના દેવો શુદ્ધ કરે છે. પછી મેઘકુમારના દેવો
 સુગંધી જળની વૃષ્ટિ કરીને ભૂમિની રજ દૂર કરે છે—સમાવે છે.
 પછી વ્યંતરના દેવો છએ ઋતુના નીચા ડીંટવાળા પંચવર્ણના
 પુષ્પોની જાનુ પ્રમાણ વૃષ્ટિ કરે છે. પછી વાણવ્યંતરના દેવો
 મણિ સુવર્ણ અને રત્નોવડે પૃથ્વીનું તળીયું ખાંધે છે, એટલે
 એક યોજન પ્રમાણ પૃથ્વી ઉપર પીઠ બંધ કરે છે.

બહારનો પહેલો રૂપાનો ગઢ સોનાના કાંગરાવાળો
 ભુવનપતિના દેવો રચે છે. બીજો (વચ્ચો) સોનાનો ગઢ રત્નના
 કાંગરાવાળો જ્યોતિષીના દેવો રચે છે. ત્રીજો (અંદરનો) રત્નનો
 ગઢ મણિના કાંગરાવાળો વૈમાનિક દેવો રચે છે.

દેવો બે પ્રકારનાં સમવસરણ રચે છે. ગોળ અને
 ચતુરસ્ર (ચોખંડુ). તેમાં ગોળ સમવસરણ આ પ્રમાણે રચે

છે-ત્રણ ગઢની દરેક ભીંતો તેત્રીશ ધનુષ અને જત્રીશ અંગુલ પહોળી હોય છે. તેથી તેત્રી તેરી નવાણું ધનુષ અને જત્રી તેરી છત્તુ અંગુલ થયા. તે છત્તુ અંગુલનો એક ધનુષ થવાથી નવાણું ધનુષમાં એક ધનુષ ભેળવવાથી સો ધનુષ થાય.

સૌથી બહાર પ્રથમ દશ હબર પગથીયાં ચડીએ ત્યારે પહેલો ગઢ આવે છે. તે પગથીયાં ગઢની બહાર હોવાથી સમવસરણનું પ્રમાણ જે એક ભેજનનું છે તેમાં ગણાતાં નથી.

હવે પહેલા ગઢથી પચાસ ધનુષ સીધી સપાટ ભૂમિપર જઈએ ત્યારે એક એક હાથ પ્રમાણ પહોળા અને ઉંચા પાંચ હબર પગથીયાં આવે છે, તેના પાંચ હબર હાથ થયા. ચાર હાથનો એક ધનુષ હોવાથી પાંચ હબર હાથના સાડા બાર સો ધનુષ થયા. તેમાં પચાસ ધનુષ પ્રતરના (સીધી સપાટ ભૂમિના) નાંખવાથી તેરસો ધનુષ થયા. આટલું પહેલા અને બીજા ગઢની વચ્ચેનું આંતરં બાણવું. એવીજ રીતે બીજા અને ત્રીજા ગઢની વચ્ચેનું આંતરં પ્રતર અને પગથીયાનું મળીને તેરસો ધનુષનું બાણવું.

પછી ત્રીજા ગઢની અંદર તેરસો ધનુષ જઈએ ત્યારે પીઠનો મધ્ય ભાગ આવે છે, એટલે સમવસરણનું મધ્ય બિંદુ આવે છે. તેથી ત્રણ વાર તેરસો મળવાથી ઝોગણચાળીશ સો ધનુષ થયા. તેમાં ત્રણ ગઢની ભીંતોના સો ધનુષ ભેળવવાથી ચાળીશસો એટલે ચાર હબર ધનુષ પૂર્ણ થયા. એજ રીતે સામેની બાબુએ પણ ચાર હબર ધનુષ હોવાથી કુલ આઠ હબર ધનુષ થયા અને બે હબર ધનુષનો એક ગાઉ હોવાથી આઠ હબર ધનુષના ચાર ગાઉ થયા, તથા ચાર ગાઉનું એક ભેજન હોવાથી એક ભેજન પ્રમાણ સમવસરણ આ પ્રમાણે ગણાય છે.

પ્રથમ પૃથ્વીપરથી એક એક હાથ ઉંચા અને પહોળા દશ હજાર પગથીયાં ચડીએ ત્યારે પહેલો ગઢ આવે છે, પછી પચાસ ધનુષનો પ્રતર આવે છે, પછી એક એક હાથ ઉંચા પાંચ હજાર પગથીયાં આવે છે, ત્યાર પછી બીજો ગઢ આવે છે, ત્યાર પછી પચાસ ધનુષનો પ્રતર આવે છે, ત્યાર પછી એક એક હાથ ઉંચા પાંચ હજાર પગથીયાં આવે છે, ત્યાર પછી ત્રીજો ગઢ આવે છે, તે ત્રીજા ગઢનો મધ્ય ભાગ એક ગાઉ અને છસો ધનુષ પ્રમાણ છે.

દરેક ગઢે ચાર ચાર દ્વાર (બારણાં-દરવાજા) છે. તે દ્વારને ત્રણ ત્રણ પગથીયાં છે, તથા દરેક દ્વારે નીલ રત્ન-મય ત્રણ ત્રણ તોરણ છે. મધ્યે મણિમય પીઠિકા છે.

પહેલા ગઢના દશ હજાર પગથીયાં, બીજાના પાંચ હજાર અને ત્રીજાના પાંચ હજાર એ સર્વ મળી વીશ હજાર પગથીયાં એક એક હાથ ઉંચા હોવાથી વીશ હજાર હાથ થયા, ચાર હાથનો એક ધનુષ હોવાથી પાંચ હજાર ધનુષ થયા, તેના અઢી ગાઉ થયા. તેથી પૃથ્વીતળથી અઢી ગાઉ ઉંચા જઈએ ત્યારે પીઠિકા આવે છે એટલે ભૂમિથી અઢી ગાઉ ઉંચી પીઠિકા છે. તેની નીચે રહેલા નગર, આરામ, આવાસ વિગેરે યથાસ્થિત રહે છે.

તે સમવસરણની મધ્ય પીઠિકા જિનેશ્વરના શરીર જેટલી ઉંચી અને બસો ધનુષ લાંબી પહોળી હોય છે. ચત્યવૃક્ષ સહિત અશોક વૃક્ષ જિનેશ્વરના શરીરથી બાર ગુણો ઉંચો હોય છે.

તેની નીચે દેવચંદો હોય છે. તેમાં પાદપીઠ સહિત ચારે દિશાએ ચાર સિંહાસન હોય છે. દરેક દિશાએ બળે.

ચામરધારક હોવાથી કુલ આઠ ચામરધારક હોય છે. દરેક સિંહાસન ઉપર ઉપર ઉપરી ત્રણ છત્રો રહેલા હોય છે, તેથી ચારે દિશાના બાર છત્રો હોય છે. તે સિંહાસનોની આગળ સ્ક્રટિક રચના ચાર ધર્મચક્ર હોય છે. હઝાર ભોજનના દંડ-વાળા, નાની ઘંટડીઓવાળા અને નાની ધ્વજાઓવાળા ધર્મધ્વજ, માનધ્વજ, ગજધ્વજ અને સિંહધ્વજ નામના ચાર ધ્વજ ચાર દિશાએ હોય છે, તે સમવસરણની બહાર હોય છે.

દેવતાઓ પ્રભુને વિશ્રાંતિ લેવા માટે બીજા ગઢમાં ઇશાન ખૂણામાં દેવચંદો રહે છે. પ્રભુ પૂર્વદિશાના દ્વાર વડે પ્રવેશ કરી ત્રણ પ્રદક્ષિણા દઈ ' નમો તિત્થસ્સ ' એમ બોલી તીર્થને નમસ્કાર કરી પૂર્વદિશાના સિંહાસન ઉપર પૂર્વાભિમુખ બેસી પાદપીઠ ઉપર પગ મૂકી દેશના આપે છે. તે વખતે વ્યંતરેન્દ્ર દેવો પ્રભુનાજ પ્રભાવથી પ્રભુની જેવા ત્રણ પ્રતિબિંબો ત્રણ દિશાએ રહે છે. પ્રભુની પાછળ મહાતેજસ્વી લામંડળ શોભે છે. તે પ્રભુના શરીરનીજ કાંતિને સંસ્પર્શીને દેવોએજ બનાવેલું હોય છે. જિહ્વી તો અત્યંત કાંતિને લીધે મનુષ્યાદિક પ્રભુના શરીરને બરાબર જોઈ શકે નહીં.

હવે બાર પર્વદાનું સ્વરૂપ આ પ્રમાણે છે—સાધુ, વૈમાનિકની દેવી અને સાધ્વી એ ત્રણે પૂર્વના દ્વારે પ્રવેશ કરી અગ્નિ ખૂણામાં રહે છે. ભુવનપતિની દેવીઓ, જ્યોતિષીની દેવીઓ અને વાયુવ્યંતરની દેવીઓ દક્ષિણ દિશાના દ્વારે પ્રવેશ કરી નૈર્ઋત ખૂણામાં રહે છે. ભુવનપતિ, જ્યોતિષી અને વાયુવ્યંતર એ ત્રણ જાતિના દેવો પશ્ચિમ દિશાના દ્વારે પ્રવેશ કરી વાયવ્ય ખૂણામાં રહે છે. તથા વૈમાનિક દેવો, નરો અને નારીઓ એ ત્રણે ઉત્તર દિશાના દ્વારે પ્રવેશ કરી ઇશાન ખૂણામાં રહે છે. બાર વર્ષ-

દામાંથી ચારે નિકાયની દેવીઓ અને સાધ્વીઓ ઉભી રહીને દેશના સાંભળે છે અને નર, નારી, ચારે નિકાયના દેવો તથા સાધુઓ બેઠા બેઠા દેશના સાંભળે છે. આ રીતે પહેલા અંદરના ગઢની મધ્યે રહીને બાર પર્ષદા દેશના સાંભળે છે.

બીજા ગઢની અંદર તિર્યંચો રહે છે અને ત્રીજા ગઢની અંદર વાહનો રહે છે.

હવે ચતુરસ્ર સમવસરણ આ પ્રમાણે રચે છે—બહારના પહેલા ગઢની સો ધનુષ્ય બાડી ભીંત જોજનની ગણતરીમાં આવતી નથી. પહેલા અને બીજા ગઢની વચ્ચે પંદર સો ધનુષનું આંતરું છે, એટલે પોણા ગાઉ થયો. પછી બીજા ગઢની ભીંત સો ધનુષ બાડી છે. બીજા અને ત્રીજા ગઢની વચ્ચે એક હજાર ધનુષનું આંતરું છે, એટલે અર્ધ ગાઉ થયો. પછી ત્રીજા ગઢની ભીંત સો ધનુષ બાડી છે. હવે પહેલા અને બીજા ગઢનું આંતરું પોણા ગાઉ અને બીજા ત્રીજા ગઢનું આંતરું અર્ધ ગાઉ મળી સવા ગાઉ થયો. તેજ પ્રમાણે સામી બાજુનો સવા ગાઉ મળી અઢી ગાઉ થયા. ત્રીજા ગઢની વચ્ચેનું આંતરું એક ગાઉ અને છસો ધનુષ છે અને બીજા તથા ત્રીજા ગઢની ભીંતો સો સો ધનુષ બાડી છે તેજ પ્રમાણે સામી બાજુની બન્ને ગઢની ભીંતો પણ સો સો ધનુષ બાડી છે. તેથી બન્ને પાસાની મળીને ૪ ભીંતોના ચારસો ધનુષ થયા, તે ત્રીજા ગઢની વચ્ચેના એક ગાઉને છસો ધનુષમાં ભેગવતાં એક ગાઉને હજાર ધનુષ એટલે દોઢ ગાઉ થયો. તેને પહેલાના અઢી ગાઉ સાથે ભેગવતાં ચાર ગાઉ, એટલે એક જોજન થયું. પહેલા અને બીજા ગઢના આંત-

રામાં છ હબર પગથીયાં છે, તેમાં પ્રતર નથી. તેમજ ખીબા ત્રીબા ગઢના આંતરામાં ચાર હબર પગથીયાં છે, તેમાં પણ પ્રતર નથી.

ગોળ સમવસરણમાં ચાર વિદિશાએ ચાર વાવો છે અને ચતુરસ્ર સમવસરણમાં ચાર વિદિશાએ બે બે વાવ હોવાથી આઠ વાવો છે.

રત્નની ભીંતના ગઢનું આંતર ગોળ સમવસરણમાં છવીશ સો ધનુષનું છે અને ચતુરસ્ર સમવસરણમાં ત્રણ હબર ધનુષનું છે. (એ પ્રમાણે બધા ગઢનું પ્રમાણ યોજનમાં ન ગણીએ તો થાય છે.)

પહેલા ગઢના ચાર દરવાજે સોમ, ચમ, વરૂણ ને ધનદ નામના ચારે નીકાયના દેવો ઉભા રહે છે. ખીબા ગઢના ચાર દરવાજે જ્યા, વિજયા, અજિતા અને અપરાજિતા નામની બેબે દેવીઓ પૂર્વદિશાના દ્વારને અનુક્રમે ઉભી રહે છે. ત્રીબા બહારના ગઢના પૂર્વાદિ ચાર દરવાજે તુંબરૂ, ખટ્વાંગી, કપાલી અને જટા-મુકુટધારી નામના દ્વારપાળ (પોળીયા) હોય છે.

ત્રણે ગઢના દરેક દ્વારે ધ્વજ, છત્ર, મહર, મંગળ, પુતળી, પુષ્પમાળા, વેદિકા, પૂર્ણકલશ, મણિમય ત્રણ તોરણ, ધૂપધટ્ટીઓ-આ સર્વ વસ્તુ વાનવ્યંતર દેવો રચે છે. હાંકુલિ નામનું દેવવાજિત્ર વાગે છે. પ્રભુ ૩૪ અતિશયવડે બિરાજમાન હોય છે.

ઇતિ સમવસરણ વૃત્તાંત.

૪૦ શ્રી ઋષભદેવનું સ્તવન.

આજનો ઉજમ છે રે અધિકો, જોવા દરિસણ આદીસરકો;
તે મુને લાગે રે મીઠું, પ્રભુજનું જ્યારે દરિસણ દીઠું. આજ૦ ૧

કેશર ચંદન રે લીજે, ઘસી કરી જિનજની પૂજા કીજે;
 પુલકાં લેશું રે છાંખે, મુલકા કરશું મારા પ્રભુજની સાથે. આજઁ ૨
 પૂજના ફલ છે રે રૂડાં, તેહથી આઠ કર્મ ખપે રૂડાં;
 ભાવે ભાવના રે ભાવો, વળી પ્રભુના ગુણ રંગે ગાવો. આજઁ ૩
 આજની આંગીનો રે લટકો, એવા માહરા પ્રભુજના મુખનો મટકો;
 મટકે મોહ્યા રે ઈંદા, વદન કમલ જાણે પુનમ ચંદા. આજઁ ૪
 મીઠડી મૂરતિ રે તારી, તે ઘણી મુજને લાગે પ્યારી;
 નાભિરાય નંદનરે નીરખો, માહરા પ્રભુજનો સખલો ટીકો. આજઁ ૫
 વિવેકવિજયનો રે શિષ્ય, હરખે હું પ્રભુમું નિશ દિશ.
 પૂરવ પુણ્યે રે પામી, લેટ્યા મેં મારા અંતરજમી. આજઁ ૬

૪૧ શ્રી નેમિનાથનું સ્તવન.

મારા સમ જાઓમાં રે વહાલા, લાલચ લાગી તુમશું લાલા;
 લાલચ લાગી નેમ લટકાલા, લાલચ લાગી કેશરીયા વાલા. મા૦૧
 માથે મેહુલા રે વરસે, એણી ઋતુ પ્રીતમ કિમ પરવરશે;
 ભાદવડો રે ભડાભડ ગાજે, નદીએ નીર ખડાખડ વાજે. મા૦૨
 ધરતી સોહયે રે નીલા વરણી, સાહિબ સંજમ લેજે પરણી;
 આસોએ આશ ઘણેરી અમને, જીવન જાવું ન ઘટે તુમને. મા૦૩
 આભૂષણ પેરીને પરવરજે, સલુણા સાહિબા રંગભર રમજે;
 કાર્તિકે કંતજ કાં મૂકો છો, ચતુર થઈને શું ચૂકો છો. મા૦૪
 જોઠજને સોલસહસ છે રાણી, તુમથી એકે નહીં નીર્વાણી;
 રૂપચંદ ગાય છે ચોમાસું, નેમજશું મદવાનું દિલ છે સાંચું. મા૦૫

૪૨ શ્રી લીડલંજન પાર્શ્વજિન સ્તવન.

જિનરાજ બેવાની તક બાય છે, બાય છે બાય છે બાય છે રે,
 ખરાં દુઃખડાં ખોવાની તક બાય છે;
 ભગવંત ભજવાની તક બાય છે રે, બહુલા તે લાલ લુંટાય છે રે ૧.
 દુનિયા રંગ દોરંગી દીસે, પલક પલક પલટાય છે રે; જિન૦
 ખોટે ભરોસે ખોટી થાવું, ગાંઠનો ગરથ લુટાય છે રે. જિન૦ ૨
 સ્વજન સગાં સહુ સ્વારથ સુધી, ગરજે ઘેલા થાય છે રે; જિન૦
 પુણ્ય વિના એક પરલવ બતાં, સંસારી સીદાય છે રે; જિન૦ ૩
 રામારામા ધનધન કરતાં, ધવધવ જિહાં તિહાં થાય છે રે; જિન૦
 કનક અને ખીજ કામિની લુખ્યા, કેઈકેઈ પ્રાણી કુટાય છે રે. જિન૦ ૪
 પંચ વિષયના પ્રવાહ માહે, તૃષ્ણા પૂરે તણાય છે રે; જિન૦
 નાવ સરીખા નાથને મૂકી, પાપને લારે ભરાય છે રે. જિન૦ ૫
 મોહરાજના રાજ્યમાં વસતાં, પરમાધામી પાસે બાય છે રે; જિન૦
 જિનમારગવિણુ જમનો બેરો, કહોને કોણે જીતાય છે રે. જિન૦ ૬
 શ્રી સદ્ગુરૂના ઉપદેશે શુદ્ધ, સાચો ઝવેરી જણાય છે રે; જિન૦
 પાખંડ માહે પડ્યા જે પ્રાણી, ભવસાયરમાં તણાય છે રે જિન૦ ૭
 લીડલંજન પ્રભુ પાસ જિનેશ્વર, પૂજતાં પાપ પલાય છે રે; જિન૦
 ઉદયરતનનો અંતરબમી, ખુડતાં બાંહે સહાય છે રે. જિન૦ ૮

૪૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તુતિ.

જમ જન ભજન માહે જે ભલીયો, ચોગીશ્વર ધ્યાને જે
 હલીયો, શિવવધૂ સંગે હલીયો; અખિલ પ્રજાંડે જે જલહલીયો,

ખટ દરિસણુ મતે નવિ ખલીયો, ખલવંત માંહે ખલીયો;
જ્ઞાન મહોદય ગુણ ઉછલીયો, મોહ મહાલટ જેણે છલીયો,
કામ સુમટને દલીયો; અજર અમર પદ ભારે લલીયો, શ્રી પ્રભુ
પાર્શ્વજિનેશ્વર મલીયો, આજ મનોરથ ફલીયો. ૧.

મુક્તિ મહામંદિરના વાસી, અધ્યાતમ પદના ઉપાસી,
આનંદરૂપ વિલાસી; અવ્યય અગોચર જે અવિનાશી, સાધુ
શિરોમણિ મહાસન્યાસી, લોકાલોક પ્રકાશી; જગ સઘલે જેહની
સાખાશી, જીવાયોનિ લાખ ચોરાશી, તેહના યોગ નિકાશી; જલ-
હલ કેવલ જ્યોત કીયાશી, અધિર સુખના જે નહીં આશી, વંદું
તેહને ઉલ્લાસી ૨.

શ્રી જિનભાષિત પ્રવચન માળા, ભરી જન કંઠે ઠવી
સુકમાળા, મેંઢી આલપંપાલા; મુક્તિવધુ વરવા વરમાળા, વારૂ
વરણુ છે કુસુમ રસાળા, ગણધરે ગુંથી વિશાલા; મુનિવર
મધુકર રૂપ મવાળા, ભોગી તેહના વળી ભૂપાળા, સુર નર કોડિ
રહીયાળા; જે નર ચતુર અને વાચાળા, પરિમત્ર યામે તે વિગ-
તાળા, ભાંગે ભવ જંજળા. ૩.

નાગ નાગણી અધ બળતા બણી, કરૂણાસાગર કરૂણા આણી,
તતક્ષણુ કાઢયા તાણી; નવકાર મંત્ર દીયો ગુણ ખાણી, ધરણીધર
પદમાવતી રાણી, થયા ધણી ધણીયાણી; પાર્શ્વ પસાયે પદ
પરમાણી, સાપદમાં જિનદેવ લપટાણી, વિઘન હરે સપરાણી;
ખેડ હરીયાળા મહાશુભ ઠાણી, પૂજે પાર્શ્વજિણુંદ ભવી પ્રાણી,
ઉદય વહે ઇમ વાણી. ૪. ઇતિ.

૪૪-૪૮ શ્રી મણિયંદ્ર કૃત આત્મસ્વરૂપ સંજ્ઞાયા.(૫)

(૧) રાગ કેદારો.

જેહને અનુભવ આતમ કેરો રે, હોવે તે ધન્ય ધન્ય રે;
 સારપણું ચિત્તમહી તે ભાવે, ભેદ અભેદ ભિન્ન ભિન્ન રે. જેહને૦ ૧
 દ્રવ્ય ગુણ પદ્મવર્મે ખેલે, પર પરિણતિથી ન્યારો રે;
 આપ સ્વભાવમે આપહી ખેલે, કેવલ નાણુ જસં પ્યારો રે. જેહને૦ ૨
 પુદ્ગલ વસ્તુ દેખીને ન રીઝે, અનાગત કાળ ન નિરખે રે;
 વરતમાનમાં રહેવે લૂખે, અતીત કાળ નવિ પરખે રે. જેહને૦ ૩
 બાહ્ય આતમા તણાં જે કારણ, તેહને જાણી ઉવેખે રે;
 સારપણું જગમાંહી ન દેખે, અનંત ચતુષ્થય લેખે રે. જેહને૦ ૪
 અંતર આતમ માંહિ રહેતો, પરમાતમને ધ્યાતો રે;
 ભણે મણિયંદ્ર તેહને નમીએ, આપ સ્વભાવ મેં રાતો રે. જેહને૦ ૫

(૨) રાગ કેદારો.

આતમ અનુભવ જેહને હોવે, ચ્યારિ ચિત્ત નિજ જાણે રે;
 વિક્ષિપ્ત જતાયત સુપ્રિવ્રટ યે, સુલીનતાએ લય આણે રે. આ૦ ૧
 વિક્ષિપ્ત તે વિસર ચિત્ત જાણે, જાયાયત ખાંચી આણે રે;
 પ્રથમ અભ્યાસ એણીપરે હોવે, કિંચિત આણુંદ જાણે રે. આ૦ ૨
 સુપ્રિવ્રટ તે વળગાડયું રહેવે, સંજ્ઞા ધ્યાનને યોગે રે;
 સુલીન તે નિશ્ચિત્ત ચિત્ત રહેવે, પરમાનંદ ઉપયોગે રે. આ૦ ૩
 બાહ્ય આતમા શરીરાદિક જાણે, અંતર આતમે કરી છાંડે રે;
 પરમાતમ તે સાક્ષાત દેખે, કેવલી સિદ્ધ પીછાણે રે. આ૦ ૪

પરમાત્મનું ધ્યાન કરતાં, રસ લોહિ હોવે સુવન્ન રે;
 ભણે મણિચંદ તેહને ધ્યાવો, જેહનું પરમાત્મમેં મન્ન રે. આખ

(૩) રાગ કેદારો.

અનુભવ સિદ્ધ આત્મ હોવે, યમ અતુષ્ટ્ય જોવે રે;
 ઇચ્છા પ્રવૃત્તિ ધિર સિદ્ધ યમમાં, નિજસકતે ચિત્ત હોવે રે. અનુ૦ ૧
 પ્રથમ યમે અહિંસાદિક વારતાં, કરતાં સુણતાં મીઠી રે;
 જાણે જિનની આણુ આરાધું, બીજી વાત અનિઠી રે. અનુ૦ ૨
 બીજે યમે તેહ પ્રવર્તે, જિણુ આણુમાંહિ માંજી રે;
 યમ પાળવાને તતપર યોગી, પ્રમાદ દશા તસ ત્યાજી રે. અનુ૦ ૩
 ત્રીજે યમે એ યમી નિરતિચારી, અપ્રમત્ત શુભ રૂપે રે;
 પરિસહ પરના વૈરી તેહ પાસે, હોવે તે શાંત રસ રૂપે રે. અનુ૦ ૪
 સિદ્ધ યમ તે ચોથો કહીએ, પરાર્થક સાધક શુદ્ધ રે;
 ભણે મણિચંદ યોગ દષ્ટિ તત્રે, વચન શ્રી હરિ ખુદ્ધ રે. અનુ૦ ૫

(૪) રાગ કેદારો.

કોઈયે કીનહીકું કાજ ન આવે, મૂઠ મોહિ વેળા ગમાવે રે,
 શબ્દ રૂપ રસ ગંધ ફરસાવે, શુભાશુભે સુખદુઃખ પાવે રે. કોઈયે૦ ૧
 જડ સજ્જાવમેં ચેતન મુંઝાયો, યથાસ્થિત ભાવ ન ખુઝાયો રે;
 તેરી મેરી કરત અલુંજ્યો, શાંત રસ ભાવ ન ચુંજ્યો રે. કોઈયે૦ ૨
 જડી સંગત જડતા વ્યાપે, જ્ઞાન મારગ રહ્યો ઢાંકી રે;
 મોજ કરે તે આપે જાણે, હું કરતા કહે થાપી રે. કોઈયે૦ ૩

મિથ્યાત્ત્વવિરતિ કારણુ યોગે, પ્રકૃતિ પ્રદેશ દ્વિત્યાધિ રે;
 કષાયે રસ ધિતિ બંધ કરંતા, સંસાર સ્થિતિ બહુ વાધે રે. કોઠ ૪
 સર્વ પદારથથી હું અલગો, એ બાળગરકી ધુલી બાળ રે;
 ઉદયાગત ભાવે એ નીપજે, સંસાર વતનકો સાળ રે. કોઠયે ૦ ૫
 અંતર આતમ તે નર કહીએ, ત્યાગ ભોગ નવિ ઇચ્છે રે;
 ભણે મણિચંદ્ર યથાસ્થિતિ ભાવે, સુખદુઃખાદિકને પ્રીછે રે. કોઠયે ૦ ૬

(૫) રાગ આશાહરી

ચેતના ચેતનકું સમજાવે, અનાદિ સ્વરૂપ જણાવે રે;
 સુમતિ કુમતિ દોય નારી તાહરે, કુમતિ કહે તેમ ચાલે રે. ચે ૦ ૧
 કુમતિ તણે પરિકર છે બહુલો, રાતિ દિવસ કરે ડાહલો રે;
 વિષય કષાયમાં ભીનો રહેવે, નવિ બાણે તે ભાયલો રે. ચે ૦ ૨
 સુમતિને મિલવા નવિ દીયે તુઝને, મોહની છાકે છાકયો રે;
 ભક્ષ્યાભક્ષ્ય તુઝને કરાવે, અનંત કાળ ત્યાં રાખ્યો રે. ચે ૦ ૩
 અવસર પામી ચેતના બોલી, પ્રભુ સુમતિને ઘેર રાખો રે;
 કુમતિને સુખ મીઠાઈ ઇધ, સુમતિ તણા ગુણ ચાખો રે. ચે ૦ ૪
 એને અજ્ઞાસે દેશ વ્રત આવે, અવસરે કુમતિને છોડો રે;
 સુમતિ તણું જાળ વાધ્યું જાણી, સંયમ સ્ત્રી તહિં તેડો રે. ચે ૦ ૫
 સુમતિ સ્ત્રી પરિવારે વાધે, તવ મુગતિ સ્ત્રી મેલાવે રે;
 આપ સરૂપે ચેતન થાયે, તવ નિર્મલ યાત્રક પાવે રે. ચે ૦ ૬
 આપ સરૂપ યથાસ્થિતિ ભાવે, બેઠને ચિત્તે આણો રે;
 સુમતિ કુમતિ પટંતર દેખી, ભણે મણિચંદ્ર ગુણ બાણો રે. ચે ૦ ૭

૪૯ ચાર મંગળ તથા જીવયતના વિષે.

ચાલો સહીયરો મંગળ ગાઇએ, લહીએ પ્રભુનાં નામ રે,
 પહેલું મંગળ વીર પ્રભુનું, બીજું ગૌતમ સ્વામી રે;
 ત્રીજું મંગળ થૂલિભદ્રનું, ચોથું મંગળ ધર્મ રે. ચાલો ૦ ૧

જીવની જયજ્ઞા નિત્ય કરીએ, સેવીએ જૈન ધર્મ રે;
 જીવ અજીવને ઓળખીએ તો, પામીએ સમકિત મર્મ રે. ચાલો ૦ ૨

છાણાં ઇંધણાં નિત્યજી પુંજીએ, ચૂલે ચંદરવો ખાંધીએ રે;
 પોચે હાથે વાસીદા વાળીએ, દીવે ઢાંકણુ ઢાંકીએ રે. ચાલો ૦ ૩

શીયાળે પકવાન દિન ત્રીશ, ઉનાળે દિન વીશ રે;
 ચોમાસે પંદર દિન માન, ઉપર અલક્ષ્ય જાણુ રે. ચાલો ૦ ૪

ચઉદ થાનકીયા જીવ ઓળખીએ, પત્રવણા સૂત્રની સાખે રે;
 વડીનીત લઘુનીત બલખા માંહે, અંતર્મુદ્ધરત પાખે રે. ચાલો ૦ ૫

શરીરનો મેલ નાકનો મેલ, વમન પિત્ત સાતમે રે;
 શુક શોણિત મૃત્યુ કલેવર, લીનું વિરજ અગીઆરમે રે. ચાલો ૦ ૬

નગરનો ખાલ અશુચિ ઠામે, સ્ત્રી પુરૂષ સંગમે રે;
 ઉપજે ત્યાં મનુષ્ય સંમૂર્છિમ, થાનક જાણો ચઉદમે રે. ચાલો ૦ ૭

અસંખ્યાતા અંતર્મુદ્ધર્ત આઉખે, ખીજનો નહીં પાર રે;
 બાવીશ અલક્ષ્ય બત્રીશ અનંતકાય, વરજે નરને નાર રે. ચાલો ૦ ૮

આપ વેદના પર વેદના સરખી, લેખવીએ આઠે જામ રે;
 પદ્મવિજય પસાયથી પામે, જીત તે ઠામોઠામ રે. ચાલો ૦ ૯

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ સ્તવન.

(મહાવીર પ્રભુ ઘેર આવે-એ દેશી.)

નિત્ય સમરૂં સાહિળ સયણા, નામ સુષુતાં શીતલ વયણા;
ગુણ ગાતાં ઉલસે નયણા રે, શંખેશ્વર સાહિળ સાચો.
બીજનો આશરો કાચો રે, શંખેશ્વર સાહિળ સાચો. ૧

દ્રવ્યથી દેવ દાનવ પૂજે, ગુણ સંચિત સોપણ લીજે;
અરિહા પદ પર્યાવ છાજે, મુદ્રા પદ્માસન રાજે રે. શં ૨
સંવેગ તણ ઘર વાસો, પ્રભુ પાસના ગણધર થાશે;
તવ મુક્તિપુરીમાં બંશે, ગુણ લોકના વયણે ગવાશે રે. શં ૩
એમ દામોદર જિન વાણી, અપાઠી આવકે બાણી;
જિન વંદી નિજ ઘેર આવે, પ્રભુ પાસની પ્રતિમા ભરાવે રે. શં ૪.

ત્રણ કાળ તે ધૂપ ઉખેવે, ઉપકારી શ્રી જિન સેવે;
પછી તેહ વૈમાનિક થાવે, તે પ્રતિમા તિહાં પણ લાવે રે. શં ૫

ધણ કાળ પૂજી બહુ માને, વળી સૂરજ ચંદ્ર વિમાને;
નાગલોકનાં કષ્ટ નિવાર્યા, જ્યારે પાર્શ્વ પ્રભુજી પધાર્યા રે. શં ૬

યદુ સેન રથો રણ વેરી, છુટ્યા નવિ બાયે વેરી;
જરાસંધે જરા તવ મેલી, હરિ બલવિના સઘળે ફેલી રે. શં ૭

નેમીશ્વર ચોકી વિશાલી, અક્રમ કરે વનમાલી;
તુઠી પદ્માવતી બાલી, આપે પ્રતિમા આકર્ષમાલી રે. શં ૮

પ્રભુ પાસની પ્રતિમા પૂજી, બળવંત જરા તવ મૂજી;
છંટકાવ નહવણ જગ જોતી, બહવની જરા બાય રોતી રે. શં ૯

શંખ પૂરીને સહુને જગાવે, શંખેશ્વર ગામ વસાવે;
 મંદિરમાં પ્રભુ પધરાવે, શંખેશ્વર ગામ ધરાવે રે. શં ૦ ૧૦
 રહે જે જિનરાજ હંજુરે, સેવક મેન વંછિત પૂરે;
 એ ભેટણુ પ્રભુજીને કાજે, શેઠ મોતીભાઈને રાજે રે. શં ૦ ૧૧
 નાના માણેક કેરા નંદ, સંઘવી પ્રેમચંદ વીરચંદ;
 રાજનગરથી સંઘ ચલાવે, ગામોગામના સંઘ મિલાવે રે. શં ૦ ૧૨
 અઢાર અઠોત્તર વરસે, ફાગણુ વદિ તેરથ દિવસે;
 જિન વંદીને આણુંદ પાવે, શુંભ વીર વચન રસ ગાવે રે. શં ૦ ૧૩

૫૨ શ્રી વિનયવિજયજી કૃત પદ. (રાગ-આશાવરી)

કહા કરું મંદિર કહા કરું દમરા, ન જાણું કહાં તું ઉડ ખેડેગા ભમરા;
 જોરી જોરી જાએ છોરી દુમાલા, ઉડ ગયે પાંખી પડ રહ્યા માળા.ક૦૧
 મવનકી ગાંઠરી કેસેં ઠરાઉં, ધરન યસત આચ ખેડે બટાઉ;
 અગની ખુઝાની કાહેકી જવાળા, દીપ છીપે તબ કેસેં ઉજાળા.ક૦૨
 ચિત્રકે તરુવર કબહું ન મોરે, માટીકા ઘોરા કેતેક દોરે;
 ધુએકી હેરી તુરકા થંભા, ઉડાં ખેડે હંસા દેખો અચંભા.ક૦૩
 ફિરિ ફિરિ આવત જાત ઉસાસા, લાંપરે તારેકા કેસા ખિશ્વાસા;
 ચહુ દુનિયાંકી જૂડી હે ચારી, જૈસી બનાઈ ખાજીગર ખાજી.ક૦૪
 પરમાતમ અવિચલ અવિનાશી, સોહે શુદ્ધ પરમપદ વાસી;
 વિનય કહે વે સાહિબ મેરા, ફિર ન કરું આ દુનિયામેં ફેરા.ક૦૫

